

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Égy évre 24 korona.
Égy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Égy évre 28 korona.
Égy hónap 3 k. 40 f.

HÍRDETMÉNYEK:

— beosztás postai sor egyeztet 20 fillér
— minden következőnél 16 fillér

Nyitólár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 581.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.

József Köherczeg-ut 21. sz.

TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Kedd augusztus 25.

Ma számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: A menyházai értekezlet.
- Mezőgazdasági szesz-gyár Aradon.
- Csalások Vanderbilt Gladys nevével.
- Vasuti igazgatók értekezlete Menyházán.
- Késik a tűzériaktanya építése.
- A patriárka választása.
- A vasutak tündéré.
- Aradiak millióss öröksége.
- Krivány — vad alatt.
- Millióss bűnlüg.
- Vilmos császár az Erzsébet-muzeumnak.
- Aradi urlaszonny gondnokság alatt.
- Óngyilkos fiatalasszony.
- Óngyilkos aradi urinő.
- Megszökött aradi urileány.
- Letartóztatott leánykereskedő.
- Tárca: A vándorolmányok.

A menyházai értekezlet.

Arad, augusztus 24.

Az ország magánvasutainak kiküldöttei Menyháza-fürdőn értekezletre ültek össze. Az a jelentős hivatás, amelyet a magánvasutak Magyarországnak nemcsak forgalmi, de egész gazdasági életében betöltenek, kiemelkedő eseménynyé avatja ezt a konferenciát. Most azonban kettőzött erővel tereli feléje az érdeklődést az, hogy a magánvasutak értekezlete a helyi érdekű vasutakról szóló törvénytervezet közrebocsátása után ült össze és mint az arra kétségtelenül legilletékesebb testület, véleményt alkotott a parlament elé készülő reformról.

A magyar magánvasutak szerepét nemcsak azoknak kiterjedt hálózata, a si-

neik által befoglalt nagy területek s a hozzájuk kapcsolódó közlekedési kiválóra. Magyarországon a magánvasutak nem függvényei a közlekedésnek, hanem annak uttörői. Nem térünk vissza azokba az időkbe, amikor az egész közlekedés a törvény alapján alakult magántársulatok kezében volt. Ma is, amikor az államvasutak és a Máv. által kezelt kisebb vasutak hálózata hatalmasan megnőtt, az önálló magánvasutak járnak elől a vasuti technika újításainak, a forgalom reformjainak alkalmazásában. Bizonyos, hogy a maguk függetlenségé, szabad keze alkalmasabba teszi őket erre a szerepre, a melyet igen gyakran nagy anyagi kockázattal, szinte a példaadás önzetlenségével töltenek be. Hogy csak kettőt említsünk: a magánvasutak egyike kezdte meg a harmadik osztályu gyorsvonat-kocsik életbeléptetését, a melylyel az államvasutak még adóssai a türelmetlen köz-szükségnek s egy másik magánvasut, hogy — egészen közel eső példát hozunk, — vert gyökeret Magyarországon a motoros közlekedésnek és a kisvasutak rendszerének. Az állami érdekeket gondozó faktorok tehát hatványozott szeretettel kell, hogy ezzel az ügygyel foglalkozzanak; ne léssanak a magánvasutakban pusztá tőke- vagy terület érdekeltiséget, hanem a közlekedés jövődjének törhetetlen, mind jobban erősödő építőit.

Annál inkább sajnálni való, hogy a vicinális törvénytervezet, a mely a magánvasutak értekezletének kritikája elé került, némely részeiben hijával van en-

nek a jóindulatnak, amikor különbséget tesz a Máv. által kezelt helyi érdekű vasutak és az önálló magánvasutak között. Elegendő a magánvasutak eddigi működésének, fejlődésének jeleire, hatásaira rámutatni, hogy a nem szakemberek is belássák, hogy mennyire nincs jogcíme ennek a megkülönböztetésnek, annak, hogy a Máv. gyámködsége alatt levő vasutak az önállóknál több kedvezést kapjanak. Az a tárgyilagos és szakszerű kritika, amelynek a menyházai tanácskozás kifejezést adott, bizonyára eléri azt a célt, hogy a törvénytervezet, még mielőtt az a parlament elé kerülne, a hivatott és illetékes véleménynek megfelelően módosulni fog.

Azonban nem csupán ezen pontnál emelkedett ki a konferencia napirendjéből az aktualitás, hanem az adóreform kérdésénél is. Fábry Sándor dr., az aradcsanádi egyesült vasutak vezérigazgatója indította meg már korábban az akciót, hogy az adóreform tervezetéből a magánvasutakat súlyosan, szinte életérdekekben érintő részek, a szállítási adóra vonatkozó új rendelkezések kiharóttassanak, vagy pedig megfelelően módosítottassanak. A menyházai gyűlésnek ez az önértékes állásfoglalása, amely Fábry Sándor dr. javaslata nyomán formát öltött, imponáló erővel fordul a reform készítői és a törvényhozás felé.

Az általános jelentőség mellett, amely a tanácskozást az országos események közé illesztette, a mi érdeklődésünket joggal lekötötte még egy körülmény. A menyházai konferenciát ismét méltatást

A vándoreigányok.

A napokban Csanádmegyében majdnem megismétlődött a dános tragédia. Vándoreigányok megtámadták egy csárdát és ha a vonat utassal nem sietnek a csárdában levők segítségére, akkor ma már a dános gyilkossághoz hasonló rémes rémeket olvashatnánk. Így most ismét aktuális arról beszélni, hogy mikor fogják már megrendszabályozni a kóbor cigányokat, ezeket az emberbőrbebujt vadakat?

Amint tudjuk, a belügyminiszteriumban erős az akarat, hogy a cigányvándorlás mielőrt végre valahára rendeztessék, sőt amennyire lehetséges, eltüntetessék a föld színéről, amely utóbbi, már t. i. az eltűnés, nézetem szerint lehetségesebb és célszerűbb is, mint a rendezés, amennyiben a rendezés csak fél rendszabály lenne, aféle ki nem pusztított bevégség, melynek fékelyel újra és újra megjelenének az ország testén. Azért is, ha az ügy elintésésre kerül, hozzá kell fogni egész erővel, radikálisan, ami bizony pénzbe, fáradságba fog kerülni, mert mint minden fékelynek, az a tulajdonsága ennek is, hogy minél inkább elhanyagolják, annál inkább terjed. A cigány faj szaporodási faj, ma már több ezernyi, s ha oly szabadon terjedhet, mint a vízár, elpusztítja az országot.

Ami a rendezés sürgősségét illeti, minél tovább halasztjuk, annál nehezebben fog

menni, annál többre fog kerülni és mert rendszerint nem maradhat, mert előbb utóbb rendezni kell, minél hamarabb fogunk hozzá, annál könnyebben, minél későbbre halasztjuk, nemcsak hogy annál nehezebben végzünk vele, hanem azok a kellemetlenségek, amelyek a vidéknek okoz, szintén szaporodni fognak.

Hány ezer is lehet az országban ide ide csatangoló kóborolmányok száma? Mert gondoljuk meg, hogy ez mind szabadalmazott kóbor, mind szabadalmazott csáló tolvaj, esetleg rabló, betörő, esetleg gyilkos. Mert ha nem az volna, nem élné meg, hiszen nem dolgozik, hát miből él? Ki ismeri töviről hegyre az ő viselt dolgait? Ezer és ezer szabadalmazott csavargó tükát, rémregényét, melynek poklába ha beláthatna a társadalom, borzadva csapná be maga előtt a pokol ajtaját. S íme, ez az utazó pokol folyton köztünk ténferog valamennyi démonával és emberalaku szörnyetegével, — korálalaul!

És az állam adófizető polgárai, kiknek ez a plócahad verajtékát szívja, nem képes meg szabadulni tőle, mint a polgárok, mert az utak hálózatainak ráncában fészekenek, hol itt jelennek meg, hol ott, már t. i. ahol nekik tetszik és szennyes fészkeik büzével a bacillusokat és miazmákat terjesztik.

Sajnátságos, hogy az állam mindent ráér, csak az epidémiák el fuvarozóinak rendezésére nem s ha egy egy dános eset föl nem

üné az ő véres fejét s borzalmaival a még borzalmasabb izlésű női halgatók mulattatásául nem szolgálta, észre se vesszük, mikor immár a torkunkat fojtogatná ronyságunknak ez az átka!

Annál inkább ádvozólnunk kell tehát Andrássy Gyula gróf belügyminiszterünk ama szilárd elhatározását, hogy ezzel a cigánykérdéssel tisztárol, amely elhatározásához amaz óhajításunkat fűszük: csak mielőbb!

Ami a cigánycsatangolás beszüntetését illeti, vagy rendezést utján, amihez a belügyminiszternek joga van, vagy törvényhozás utján kellene eszközölni, az a kijelentés: hogy a további csatangolás államhatálmilag megakadályoztatik és a csatangoláson őrt karaván munkába állítandó.

Hát nem épülnek vasutak? Nincsenek vizszabályozások, időtése; nem lesznek csatornázások s efféle nagyobb szabású munkák, ahová oda lehetne állítani az ipuséket, ha kell, karónai fedezet mellett, hogy dologgal méltóztatassanak megkeresni és nem másoktól elköldülni avagy csalni, lopni stb. a mindennapi kenyere?

Hogy szabad akaratából soha nem fog munkába állni egyetlen kóborló cigány sem, arról meglehetősen győződve, de ha tapasztalnak, hogy a dolog nem tréfa, hogy viszik őket csapatostól és ahányszor csatangoláson érik, annyiszor befogják és fokozatosan mindig hosszabb és hosszabb ideig tartják munkában?

és kifejezést nyert az a vezető és irányító hivatás, amelyet az arad-cesanádi vasutak az ország magánvasutainak sorában betöltenek. Nemcsak abban érvényesült ez, hogy az összehívója és vendéglátója volt a tanácskozásnak, s nem csupán az által, hogy az értekezlet elnöke az arad-cesanádi egyesült vasutak élén álló férfiu volt; de tanusította ezt a magánvasutak képviselőinek, vezető embereinek elismerése is, amelyek sokkal komolyabb formában hangzottak el, hogy sem pusztán a vendégek udvariasságának lehetne azt betudni.

Az üdülés, a pihenésnek kies, erdőborította völgyét pár napra munka váltotta fel, amelyet a magánvasutak érdekeik megvédésére, megerősítésére végeztek. Legyen ez a munka eredményes, és segítse céljait az a rokonszenves érdeklődés, a mely a magyar magánvasutak ügyét, közhasznu hivatását, zászlóvivő törekvéseit és sikereit kíséri.

Apponyi Kossuthnál. Pöstyénből jelentik: Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délelőt Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter látogatására Pöstyénbe érkezett.

A székegy kongresszus. Székelyudvarhelyről jelentik: Vasárnap és hétfőn tartották a székegy kongresszust, amelyen képviselve voltak az összes erdélyi vármegyék, valamint néhány alföldi vármegye is. Ott voltak Ugron Ákos főispán, Issekutz Győző, Zakariás János, Ferenczy Géza, Sümegei Vilmos, Irsay József és Nagy György országgyűlési képviselők. Képviseletet magától a kongresszuson a kereskedelemügyi, a földmivelésügyi és a közoktatásügyi miniszter is. A kongresszuson Deák Lajos kir. tanácsos elnökölt. Seterényi József kereskedelmi államtitkár üdvözlő táviratot küldött a kongresszusnak. Kodás Mihály földmivelésügyi miniszteri tanácsos beszámolt a székegyföldi kirendeltség működéséről. Zakariás János országgyűlési képviselő a kivándorlásról tartott előadást. Azután táviratilag üdvözlötték Kossuth, Apponyi és Darányi minisztereket. Végül

Ha mindentől csendőrcsapatokkal találkozónak és belátnak, hogy nincs menekvés? Hát ember az ember és nem vadállat, gondolkozni tud és vagy alkalmazkodik vagy kipusztul. E közt közt kellene választaniok.

Amerikában megtudták rendszabályozni a rézbőrű indiánokat és mi nem tudnánk a cigányokat?

Nem álltom, hogy ennél az itt fölvetett eszménél jobbat kigondolni nem lehetne. Hogy ne lehetne, de gondolkozni kell. Csak: „ad calendas graecas” nem kell halasztani a gondolkodást, mert akkor a cigány Eldorádónak nem lesz vége Magyarországon soha; és mert az eféle példa ragadós — a minél könnyebben való megélhetés divatja kezd lábra kapni: „Hát amit a cigányoknak szabad, miért ne legyen szabad másnak?” A csatangolás jogánk ezen utasa még nagyobb kiterjedésnek is örvendhet.

Dános után vagyunk, de a még meg nem történt, hanem megöröszönd, talán még nagyobb szabásu gonosz testeknek előtte vagyunk. Vajjon megelőzzük e, avagy bevárjuk azokat is?

Amint cikkem bekezdésénél említettem, amint tudjuk, vagy talán csak amint hirt jár, ennek a napirendre tűzött cigánykérdésnek rendezése, a belügyminisztérium egyik sürgős főfeladatát képezi. De hiszen volt már ez sürgős máskor is: Széll Kálmán alatt is tanácskoztak eleget, eredménytelenül. Félsz, hogy most is úgy lesz.

Szekely Ferenc debreceni kiküldött meghívására elhatározták, hogy a jövő évi kongresszust Debrecenben fogják megtartani.

Mezőgazdasági szesz-gyár Aradon.

A város létesíti.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 24.

A szeszadó-örvény az ipari szeszgyárak kontingensét elvesztí s a mezőgazdasági szesz-főzőknek juttatja. Ezzel a mezőgazdaságnak termelését akarja a törvény közvetlen kapcsolatba hozni az iparral s mindkettőre az által segít, hogy a kisgazdák szövetkezési hajlamát fejlesszi.

A városok, a melyek saját földjeiken gaudálkodnak, mind megkérlelik, hogy az elvesztett ipari kontingens mezőgazdasági szeszgyárak létesítésével pótolják.

Az Aradi Közlöny július 7-én megjelent számában vette fel az eszmét s rámutatott Szeged példájára, amely hatvan ezer holdnyi földbirtokának arányában négy szeszgyár részére kért kontingens a kormánytól.

A szegedi mozgalomban mutatkozó példát hasznosítja Arad városa is. A gazdasági szék mai ülésén foglalkozott egy Aradon létesítendő mezőgazdasági szeszgyár kérdésével s a gazdasági szék tagjai között meleg fogadtatásra talált az idea.

Löcs Rzsó gazdasági tanácsnok az említett lapszámban már nyilatkozott a kérdéstről.

Az Aradi Közlöny egy munkatársa ugyanis megkérdezte Löcs Rzsó gazdasági tanácsnokot, hogy követendőnek tartaná-e a szegedi mozgalmat.

— Föltétlenül — felelte Löcs. —

Arad városának több mint hatezer katasztrális hold területű földbirtoka van, a legelő ebből csak ezer hold. A mezőgazdasági szeszgyárra — legalább is egyre — való jogcim föltétlenül megillet bennünket. De Arad annál inkább számot tarthat erre, mert részint a kontingens-elvonások, részint kontingens-eladások által egyetlen „vidéki” város szeszipara se rövidült meg annyira, mint Aradé. Méltányos tehát, hogy amit azokon vesztettünk, azoknak legalább is egy részét a mezőgazdasági szeszgyár engedélyezése, illetve kontingense által megkapjuk.

A mai ülésen ugyanezen indokok alapján arra kérte a gazdasági szék tagjait, hogy szólítsák fel a tanácsot a kérdés tanulmányozására. A városnak — nygmond — most alkalma van a bérbeadás idején gondoskodni megfelelő és házi kezelésbe vevő földterületről. Véleménye szerint annyit kell házi művelés alá venni, hogy a szeszgyár részére kérendő kontingens a maximum legyen. Ez két hektoliter napi termelésnek felel meg. Ennek egy nagy része kikerül a Pichler-féle bérletből, mely felszabadul, minthogy a bérlet még a felajánlott egy esztendői meghosszabbítást sem veszi igénybe. Továbbá Vajda-féle legelő is visszazárul a városra s ezeken kívül még vannak bérbe nem adott parcellák.

A szeszgyár építési költsége, maximummal hatvan ezer koronára rughat s az amortizációs terhek bőven megtérülnek a gyár termelési hasznából.

A gazdasági szék tagjai örömmel fogadták a tanácsos előterjesztését s annak minden tételéhez hozzájárultak.

Elhatározták, hogy állnak a tanácshoz és felkérlik, hogy tanulmányozza a kérdést s küldjön a gazdasági székbe is egy bizottságot, mely ezt a legközelebbi közgyűlésig előkészíti.

Késik a tüzerlaktanya építése.

A hadtestparancsnok átirata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 24.

Az Aradon építendő tüzerlaktanya ügye megakadt az építkezési költségek fedezésének kérdésénél. Mint ismeretes, az óriási összegre rugó építési költségek annuitását nem fedeni a kaszárnya után befolyó bérjövödelem.

A katonai főérő helyekről alkotott törvény alapján számított bérösszeg legfeljebb hatvan ezer koronára rug s a város törvényhatósági bizottsága azonnal a kérelemmel fordult a hadügyminiszterhez, emelje fel legalább nyolcvan ezer koronára a bért, mert ennyi okvetlen szükséges a kölcsöntörke évi törlesztési hányadának fedezésére. A hadügyminiszter erre a felíratra mindez ideig nem válaszolt.

Ma azonban a VII. hadtest parancsnoksága küldött egy átiratot, amelyből kitetszik, hogy a miniszter a bérjövödelem alapjául szolgáló és a tervekben felvett férőhelyek számával nincs megelégedve. A tüzererő újraszervezése folytán ugyanis a tüzererődek légénységi létszáma, lovak száma szaporodott, a szükséges lakóhelyeknek, istállóknak s más helyiségeknek bővíteniük kell. Azért a tervek alapjául szolgáló térszükséglet kimutatást megváltoztatta s újat dolgoztatott ki s ennek következtében a tervek is átdolgozandók.

A hadtestparancsnokság a következő átirat kapcsán adja ezt tudtára a városnak:

7544/187—1908. sz. átiratával ideküldött részletes építési művelet egy aradi tüzerlaktanya új építkezéséről a közös hadügyminisztérium által kiadott új állomány- és térszükségleti kimutatás alapján legnagyobb részben átdolgozandó.

Hogy az ügy lehetőleg siertessék, ezen átdolgozást az illetni hivatalnál fogatosítottuk és a hadtestparancsnokság az átdolgozott elaborátumot szives átnézés végett tisztelttel azon megkereséssel küldi meg: méltóztassék írásbelileg kijelenteni, hogy cimed-ezen változásokat az építkezés fogatosításánál tekintetbe fogja venni.

Ezen építési változásokkal a térítmény is felemelkedik és sziveskedjék a vonatkozó adatokat sz újonnan szerkesztett térítményi kimutatásból kivenni.

A nyilatkozat beérkezése után Cimednek a tervváltozások másolatát az ott lévő részletes építési művelet helyesbítése céljából megküldetnek.

Krimanics,
altábornagy.

A miniszter újabb számításai szerint az építendő tüzerlaktanya után 48988 korona bérjövödelem lenne a városnak. Ehhez hozzá számítva a telekérték után fizetendő használati díjat, vízdíjat s más járulékokat, a miniszter legfeljebb ha ezer koronával hajlandó a törvény alapján kiszámított hatvan ezer koronát emelni.

Ha a ma érkezett átiratban a hadügyminiszternek a laktanyaépítés ügyében elfoglalt végső akarata tükröződik vissza s ez egyszerűen tudtára akarja adni a városnak a

küldött felíratra adandó miniszteri választ is, akkor a tüzelőanyagja úgy épül meg Aradon, ha a város évente legalább tízezer koronát pótdóval fizet reá.

Vasutigazgatók értekezlete Menyházán.

A magánvasutak kívánságai.

Vita az új vicinális törvényről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Az ország tizenegy magánvasutjának képviselőiben több mint husz vasuti igazgató és tisztviselő jött össze szombaton a szép aradmegyei fürdőhelyen, *Menyházán*. Az ország minden részéből eljöttek a helyi érdekű vasutak képviselői, hogy megbeszéljék azokat a teendőket, melyeket közös érdekeik, különösen pedig a kereskedelmi kormány új törvénytervezetei tettek szükségessé. Vasárnap és ma egész napon át tartott tanácskozásuk, mely igen nagy gazdasági jelentőségű kérdéseket ölel fel és csak holnap délben fog véget érni. Az új ipartörvénynek és a vicinális törvénynek megvitatása e tanácskozások legfőbb pontja és különösen az utóbbira vonatkozólag hozott érdekes határozatokat a menyházai értekezlet:

A magánvasutak ez értekezletéről itt következik részletes tudósításunk.

A tanácskozás.

Szombaton délután érkeztek meg a vendégek Menyházára „A Magyar Magánvasutak Együttes Értekezleté”-re, amely már negyedikben tart gyűlést és amelynek megalakulását most vette tudomásul a kereskedelmi kormány az értekezlethez intézett leiratában. Ezt a leiratot olvastatta fel a vasárnap délelőtti gyűlés megnyitáskor *Fábrý Sándor dr.*, az *Acsev.* vezérigazgatója, az értekezlet ügyvivő igazgatóságának elnöke. Megjelentek az értekezleten:

Az *Arad csanádi egyesült vasutak* képviselőiben: *Fábrý Sándor dr.* vezérigazgató, *Szathmáry János* főfelügyelő, *Gellényi Ernő* felügyelő, *Zinner Béla* ellenőr és *Székely Károly* hivatalnok. A *Déli vasutak* képviselőiben: *Wittenberg Ignác* főfelügyelő, *Szegő Béla dr.* fogalmazó és *Lakkenbacher Károly* főellenőr. Az *Arad hegyaljai vasut* képviselőiben *Zerkovits Rudolf* vezérigazgató. A *Kassai-oderbergi vasut* képviselőiben: *Szigety János* felügyelő. A *Győr sopron ébenfurti vasut* képviselőiben *Simay Tivadar* felügyelő. A *Mohács-pecsi vasut* képviselőiben: *Barna Károly dr.* főfelügyelő és *Pichler Károly dr.* titkár. A *Mátra körösvidéki vasut* képviselőiben *Haich Károly* felügyelő. A *Mármárosi só-vasutak* képviselőiben *Pilch Béla* üzletvezető. A *Budapesti h. é vasutak* képviselőiben *Gottdiener Soma* forgalmi főnök. A *Helyi érdekű vasutak egyesített irodája* képviselőiben *Jellicsek Lajos* igazgató és *Hotter Béla* főtitkár. A *Várad-velencei vasut* képviselőiben *Marinka Ernő* ügyvezető igazgató. A *Szamosvölgyi vasut* képviselőiben *Sterba Dezső* főfelügyelő.

Az értekezlet tárgysorozata ez volt: 1. A vállalati betegsegélyző pénztárak alapszabálytervezete. 2. A helyi érdekű alsóbbrendű vasutakról szóló törvénytervezet megvitatása. 3. Az *Acsev.* indítványa a keskeny nyomtávú vonatokkal való csatlakozás tárgyában. 4. Az ipartörvényjavaslat ügyében kiküldött albizottság által kidolgozott javaslat. 5. *Zerkovits Rudolf* az *A. H. M. V.* vezérigazgatójának jelentése a Gazdasági vasutak üzletkezelése című művének elkészültéről.

A tárgysorozatnak második pontja keltett különösen nagyobb vitát. A vita során felhangzott kívánságokat és véleményeket *Fábrý Sándor dr.* elnök összegezte és megállapodtak abban, hogy ezeket a kívánalmakat egy *memorandumba* foglalva a kormány által összehívott ankétet megelőzőleg még egyszer tárgyalás alá veszik.

A vasutak kérelmei.

Újajta elsősorban az értekezlet, hogy a tervezett 18 százalékos szállítási adót vagy teljesen engedjék el a vasutaknak, vagy szállítsák le azt 10 százalékra. Kívánja továbbá az értekezlet, hogy a magánvasutakról szóló új törvény *expressis verbis* mondja ki azt, hogy amily segélyben és kedvezményekben részesülnek az államvasuti kezelésben levő magánvasutak, ugyanolyanokat kapjanak az önállóan kezelt helyi érdekű vasutak is.

A kormányhoz benyújtandó ilyen irányú memorandum szerkesztésére egy bizottságot küldtek ki.

Az ipartörvénynek a vasutakat érintő részleteivel egy később összehívandó albizottság fog részletesen foglalkozni.

Lakoma. Táviratok.

A vendégek tiszteletére tegnap délben az *Acsev.* díszes lakomát rendezett. Az ebédet *Haich Károly* főfelügyelő köszöntőt mondott *Fábrý Sándor dr.-ra*, mint az értekezlet kiváló, tapintatos elnökére, *Zerkovits Rudolf* vezérigazgató ugyancsak *Fábrýra* mint elsőrendű szak tekintélyre, *Szigety János* felügyelő pedig *Fábrý Sándornéra*, férjének finom lelkű társára a munkában. *Fábrý Sándor dr.* az *Acsev.* kiváló tisztikarát éltezte melegsággal beszédben.

Táviratban üdvözölték az összegyűlteket *Kossuth Ferenc* kereskedelmi miniszter, *Szterényi József* államtitkár, *Stettina József* és *Wenckheim Edgyes* grófot, *Menyháza* fürdő tulajdonosát.

Kossuth Ferenc a táviratra Pöstyéből ezt a választ küldte:

Megemlékezésüket és bizalmukat melegen köszönöm.

Kossuth.

Szterényi válasza ez:

Hálásan köszönöm a hazai magán vasutak képviselőinek szíves figyelmét. Kérem fogadják legőszintébb üdvözlőmet ama reményem kifejezésével, hogy közös egyetértéssel és kölcsönös bizalommal sikerül hazai közlekedésügyünk érdekeit biztosítani.

Szterényi.

Az értekezlet holnap délelőtti fogja befejezni tanácskozását. Kedden délben a vendégek legnagyobb része az *Acsev.* különvonatával Aradra utazik.

TANÜGY.

— Gondnoksági ülés. Ma délelőtti tartotta első ülését az új elemi iskolák gondnoki testülete *Málek Lajos dr.* elnöklésével. *Varjassy Lajos* polgármester vette ki az elnöktől az esküt, akinek kezébe avtán a többi tag esküdt fel. A gondnokság a beiratásokat szeptember első napjaira tűzte ki, de a tanítás kezdetének időpontját csak akkor teszi ki, ha az építkezés és berendezés teljesen be lesz fejezve. Kiküldötték azokat az albizottságokat, amelyek a várostól átveszik az új épületeket s átadják az államnak. Kijelölték az egyes iskolák gond-

nokait s kimondották, hogy a tandíjat az iskolák igazgatói szedik be és beszállítják a városi pénztárba. Az új iskolákban a tandíj ugyanannyi, mint a városi tanintézetekben: tizenkét korona egy évre.

(—) Az állami felsőbb leányiskolának nem lévén még *internátusa*, vidéki leánykákat a leg gondosabb vezetés és ellátásra elvállal özv. *Sváby Pálné* áll. felsőbb leányiskolai tanítónő. Ellátási díj egész évre 700 korona. Zongora tanításért külön 120 korona. *Hasszinger-utca 5.*
2388

A patriárka választás.

Csak *Bogdanovics* tud magyarul.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 24.

Megbízható bécsi és budapesti jelentések alapján mi is több ízben megírtuk, hogy a király *Zmejanovics Gábor* verseci püspöknek patriárkává való választását nem hagyta jóvá és új választást rendelt el. Ezt a hírt most hivatalosan is megerősítik. A kormány az erre vonatkozó hivatalos közleményt a *Pol. Corr.* útján teszi közzé. Szövege a következő:

A görög-keleti szerb patriárka-választásra ő felsége döntése már bekövetkezett. *Zmejanovics Gábor* verseci püspöknek szerb patriárkává történt választását ő felsége nem hagyta jóvá és elrendelte, hogy a kongresszus, a visszautasított *Zmejanovics* kizárásával új választást ejtsen meg. A királyi döntés alapjául — mint értesülünk — legfőbb kép az a körülmény szolgált, hogy *Zmejanovics nem bírja a magyar nyelvet*, már pedig hazánk törvényei a magyar nyelv birását még a hierarchia alsó fokán álló papi személyektől is határozottan megkövetelik.

A kongresszust, mint velünk közlik, a királyi döntés kihirdetése és az új választás megejtése végett ez év szeptember havának közepére fogják újból összehívni.

Az új választásra vonatkozólag szerb radikális körökben azt beszélnek, hogy a magyar kormány csak azt akarja, hogy *Bogdanovics* *Lucian* adminisztrátor legalább egy szavazatot kapjon. A szabályok szerint ugyanis van joga a királynak a megválasztott patriárka helyett mást kinevezni, de csak azok közül a püspökök közül, kik a kongresszuson szavazatot kaptak.

Első sorban ugyan igyekezni fognak *Bogdanovics*-nak többséget szerezni; de ha ez nem lehet, be fogják érni egyetlen szavazat megszerzésével, hogy a király szabályszerűen gyakorolhassa a maga kinevezési jogát.

Egy másik forrás szerint a személyi kérdés a patriárkai szék betöltésénél már eldöntöttnek tekinthető azon az alapon is, hogy az összes szerb püspökök közül csupán *Bogdanovics* *Lucian* tud magyarul. *Nikolics* *Miron* pakraci püspök, aki a választás alkalmával harminc szavazatot kapott, egy szót sem tud magyarul és a többi püspökök sem beszélnek a magyar nyelvet, a király álláspontja pedig az, hogy a patriárkának magyarul kell tudnia. Ha a kongresszus nem *Bogdanovics*-ot fogja megválasztani, a király hasonló indoklással, mint *Zmejanovics*-nál, meg fogja semmisíteni a választást és a patriárkai széket esetleg kinevezéssel fogja betölteni.

Megszökött aradi urileány.

Vádak a nevelőszülők ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24

Homályosnak látszó ügyben indított most vizsgálatot az aradi rendőrség. A vizsgálatnak egy aradi gyermekleány eltűnése adott alapot, de azután érdekes lopási ügy derült ki belőle.

A szövevényes ügyről a rendőrség ezeket jelenti:

Pellegrini Dávid szíri, Sincnyl utcai építőmester felesége jelenlést tett szombaton az aradi rendőrségen, hogy 14 éves, fölőrű szép-ségű nevelt leánya, az Olaszországból Aradra került *Pellegrini* Deimácska, aki 6 éves kora óta van a rokonánál, *Pellegrini* Dávidnál, nyomtalanul eltűnt a lakásból.

A leány, aki gondos nevelésben részesült s olaszul, németül, angolul és franciául beszél, rendkívül érzékeny lelkű természet s eltűnése során egyszóval volt, mert attól tartottak nevelő szülei, hogy öngyilkosságot követ el.

A rendőrség megindította a nyomozást s megállapította, hogy a szökevény szombat délután három órakor távozott nevelő szülei lakásáról s *Erekmann* Manó Petőfi-utca 5. szám alatti lakására ment. *Erekmann* leánya ugyanis kebelbarátnője *Pellegrini* Deimácskának s barátnőjét szívesen fogadta házukba. Szombat délután levelet írt *Virgán* János nagybátyjának, *Pellegrini* Jánosnak s arra kérte, hogy szabadítsa őt meg nevelőanyja brutális bánásmódjától és vegye magához.

Válassz a levélre nem érkezett. Vasárnap nem jöhetett be Aradra a nagybácsi, hanem egyik bizalmas szolgáját küldötte be a leányért. Ma reggelült vonatra a szökevény leány. Attól tartva, hogy a rendőrség már tud a dolgról s nevelő szülei kívánságára megakadályozza a szökést, Ujaradon szállt fel a vonatra. A vonaton legcagyobb ijedelmére azt vette észre, hogy nagynénje, *Pellegrini* Dávidné is a vonaton ül. Az egyik vasúti kocsi félre-eső helyére húzódt vissza s úgy tette meg az utat *Vingáig*.

A vingái állomáson megvárta, míg nagynénje lezárt a kócska követte. Mikor látta, hogy nagynénje is a vingái rokon házához megy, elkerülte azt s egy parasztházba tartott, ahol egyik volt cselédjük lakik.

Míg volt itt néhány percre, belépett *Pellegrini* Dávidné s a leányt felszólította, hogy jöjjön vele vissza Aradra.

Az *Arad* lakói s tódra berulva könyörgött nagynénjének, hagyja őt *Vingán*, mert nem tudja tovább tűrni azt a bánásmódot, melylyel őt illetik.

— Itt maradhat a kisasszony minálunk, — szólott ekkor közbe *Pellegrini* Dávidné cselédjének a nővére, a testvérem mindig mondott, hogy maga milyen jó lélek. Elér maga itt köztünk.

Pellegrini Dávidné nem hallotta ezt a szívélyes biztatást, mert nagyon hall. De annál inkább meglepte egy másik körülmény.

A szívesen marasztaló házfasszony füleiben ugyanis megpillantotta az ő tulajdonát képező — gyémánt fülbevalót.

— Hol szerezte maga ezt a fülbevalót? — kérdezte a parasztemenyecskétől.

— A testvérem, aki a ragyágánál szolgált, hozta Aradról. Neme ak ezt, de még egy párt is ajándékozott a napokban. Azt meg a vingái vásáron vette vásárlának.

— Tudja meg jó asszony, hogy a maga nővére ezt én tőlem lopta. Nem is tudtam

ról. Mégis jó, hogy megszökött a Deimácska. Különben soha sem jöttem volna rá a lopásra.

Pellegrini Dávidné ma hazajött s az aradi rendőrség bünygyi osztályán tett jelentést érdekes felfedezéséről. Elmondotta, hogy még egy vékony aranylánca is hiányzik s ennek ellopásával is volt cselédjét gyanusítja. A kis szökevény is bejött Aradra. *Vidéki* Gueziáv rendőrtisztviselő hallgatta ki. *Sirva* panaszkodott nevelő anyja ellen, akitől soha egy jó szó nem hall. Verés és szidalom az osztályrésze s nagybátyja szeretete sem nyithatja a sorsát, mert az beteg s így az asszony korlátlanul uralkodik a házban.

A rendőrtisztviselő rábeszélése mitsem használt, az értékes lelkű leányka visszament *Vingára*.

A lopási ügyben a rendőrség megindította a nyomozást.

Miért késett az aradi gyorsvonat?

A mozdonyvezető szerencsétlensége. — Gyűjtés a vonaton.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

A Budapestről Arad felé jövő gyorsvonat, amelynek este 7 órakor kell Aradra érkeznie, ma egy teljes órát késett. A késés a városban a legutóbb történt nagy vasúti katasztrófa hatása alatt nem csekély rémületet keltett, de az állomás főnökség csakhamar megnyugtatta az aggódo kérdezősködőket, hogy sem a vonatnak, sem az utasoknak semmi baja nem történt.

A gyorsvonat a rendez időben, délután két órakor indult el Budapestről, de Kőbányán kellett egy órán át vesztegelnie. A Máramarosszigetről Budapestre délután három óra tizenöt perckor érkező gyorsvonaton ugyanis Kőbánya és Rákos között szerencsétlenség történt. A mozdony vezetője a sebődo vonatból oly szerencsétlenül hajolt ki, hogy fejét beleütötte egy, közvetlenül a sínpar mellett álló szemafordba és súlyosan megsebesülve tu-kott le a vonatról.

A mozdonyos dolgozó fűtő erre a nyílt pályán megállította a vonatot. Az utasok ijedten ugráltak le a vonatról, mert azt hitték, hogy katasztrófa történt. A vonat a szerencsétlenség miatt hosszabb késéssel érkezett be Rákosra a mozdonyvezetővel együtt, aki koponyatörést szenvedett és mire beszállították a kórházba, meghalt.

Amiatt, hogy ez a gyorsvonat nem futott be a kellő időben Kőbányára, mindama vonatok, amelyek a fővárosból az ország különböző részeibe indultak, nem mehetek tovább, hanem Kőbányán kellett vesztegelnök. Ugy járt az aradi gyorsvonat is, amelynek utasai szintén katasztrófától tartottak. Mikor a vonat a sebesült mozdonyvezetővel megérkezett s az utasok a történetkről tudomást szereztek, nyomban gyűjtés indult meg a szerencsétlenül járt vasúti nyolc tagu családja felségélyezésére. A gyűjtés szép eredményel járt, egyedül az aradi gyorsvonaton, amelyen számos aradi utazott, száztizenöt koronát gyűjtöttek össze.

A szerencsétlenségről telefonon nyomban értesítették a budapesti központi-pályaudvar állomásfőnökét, ahánét segély vonatot küldtek a helyszínére.

Vilmos császár az Erzsébet-muzeumnak.

A korfui vers.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24

A korfui tündérpalota, az Achilleion, néhány hónappal ezelőtt II. Vilmos német császár tulajdonába ment át. *Erzsébet* királynő kedves és nyugalmas otthona azóta teljesen átalakult. A híres zöld szoba butorzatát elszállították Bécsbe, a tenger felé nyíló nagy, terrászos hall japán figuráit szarvasagancsokkal és vadászfegyverekkel cserélték ki. Nem maradt jóformán semmi sem a helyén. Még a *Heine* szobrát is eltávolította a parkból a hatalmas imperátor.

A szobor ügyéről sokat írtak annak idején a lapok. Elitették a császárt, akiben a Nationalstolz eltudta hallgattatni az udvariasságot és a kegyeletet. De az irás nem sokat használt, a költő ércalakját nem helyezték vissza a megbolygatott talapzatra.

E pillanatban mégis, úgy látszik, mintha foganatjuk lett volna az ujságcikkeknek, mintha a *Fzemrehányás* hangja ejutott volna a berlini és potsdami császári palotákba. Az imperátor ugyanis néhány nappal ezelőtt megszólalt s kegyeletes cselekedetre határozta el magát. Nem tudjuk, hogy revanche e ez, az elmozdított *Heine* szoborért, elég az hozzá, hogy a budapesti *Erzsébet* muzeum igazgatóságához az elmúlt héten — mint fővárosi tudósítónk jelenti — Vilmos császár udvari titkárságától egy csomag érkezett, amelyhez az alábbi levél volt mellékelve.

Tekintetes Igazgatóság!

Ő felsége legfelsőbb parancsára ezennel megküldjük az *Erzsébet* muzeumnak az *Achilleion* egyik szobájában talált, *Erzsébet* királyné ő felsége tollából eredő vers kéziratát.

Tisztelettel

Udvari titkárság.

A rendkívül értékes kézirat aranyrámában, szürke selyem alapon foglal helyet. A papír kissé sárgult, de az irás tisztán olvasható. A vers címe: *Lemondás*. A halovány arcu nagy asszony egy ihletett pillanatban írta s lelkének finomságát s az átélt fájdalmak nyomán fakadó bus rezignációt tükrözteti vissza minden sora

A költemény egy része így hangzik:

Szüntelen készen az utolsó utra,
Aggódo gondot szivedből kizírva,
Es a valódi, ez a helyes ut:
Méltóvá lenni az áldó sugarra
Miért sóvárogsz, soha el nem éred,
Miért zokogsz, rézed soh' sem leszen;
A sors kegye magától adja néked,
Ha esdekelez utána, — sohasem
Atok kíséri minden földi vágyad,
Am ki a kincse vágyva nem tekint,
A megvetett feny fúni fog utánad,
Es hull az üdvösség az öledbe mind.
Mit alkotánk, legyen nagy vagy parányi,
Ha int az óra pihenőre szállni:
Oh mily hamar betölve van helyünk!
Az Ocean még kisebb soha lett,
Ha csöppje, vagy hulláma elvezett!

A muzeumban a rendkívül érdekes *Erzsébet*-ereklyét már legközelebb elhelyezik. Vilmos császár kegyelete pedig örömmel tölt el mindnyájunkat, akik szeretettel ápoljuk a nagy királyné emlékezetét.

Öngyilkos aradi urinő.

Taraba Sándorné halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Egy aradi uriaszony ma délben mérgezte magát és este 9 órára meghalt. Az életunt urinő Taraba Sándornak, az aradi folyammérnökség mérnökének a felesége, *Hoschek* László volt aradi magyar államvasuti főkalauz leánya. A tragédia okozója az, hogy a házastársak az utóbbi időben nem bírták egymás becsülését oly mértékben, amint az a harmonikus boldog házaseletet élő házaspáraknál föllelhető. Előbb a zsörtölődések, később a civakodások mind gyakoriabbak voltak a házban. A szegény asszony idegzete teljesen megromlott s ez még jobban elősegítette azt, hogy az a gyöngédség és szeretet, amely házaseletüket az első esztendőkből boldogsággal övezte, egyre kevesebbé zsugorodott össze. A fölkorbácsolt idegzetű asszony emiatt mindjobban megbarátkozott a halál gondolatával és tegnap délután végét akarta szakítani a hiszterikus fájdalmak meg a lelki gyötrelmek okozta szenvedésnek. Tegnap azonban nem sikerült terve. Ma már sokkal elővigyázatosabb volt és keresztül tudta vinni az elmulást, az örök feledést hozó öngyilkosságot.

A megrendítő drámáról ezeket jelentjük:

A szép fiatal asszony.

Taraba Sándor mérnök, aki az aradi folyammérnökségnél működik, husz esztendővel ezelőtt vette nőül *Hoschek* László aradi máv. főkalauz husz esztendőszép barna leányát, Matildot. A házaspár boldogságát megzavarta az az elszomorító körülmény, hogy házasságuk gyermektelen maradt. Az urinőt végtelenül busította ez és bánata sok kellemetlen órát szerzett a házaspáraknak. A férj vigasztalni próbálta hitvesét, azonban sikertelenül. Tarabáné nem lehetett fölvidítani. Zsörtölődő, duzogónő lett szegény, mert a bánat következtében idegbetegség vett erőt rajta. Férje mulatságokba, társaságokba vitte szép fiatal feleségét, hogy némileg elfeledtesse vele bánatát. Ez azonban nem sokat használt, mert a zsörtölődésekkel Tarabáné nem hagyott fel, sőt az civakodó szenvedélylyé fajult nála.

A boldogtalan családi élet.

Nem csoda ilyen körülmények között, ha a házaselet Tarabánéknál az utóbbi időben nem volt mintaszerű. A szegény asszony folytonosan erős szavakkal inzultálta a férjét, aki addig tűrte felesége támadásait, amíg azt egy normális temperamentumu ember tűrni bírja. Amikor az asszony dühe a legmagasabb fokot érte el, a férj eltávozott hazulról és egy ideig nem ment haza. Ez még jobban boszantotta az asszonyt, aki gyakran azzal fenyegette meg az urát, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. A férj nem hitt ennek a fenyegetésnek, mert úgy gondolta, hogy az ezt tartalmazó szavakat a düh kergeti boldogtalan felesége ajkára.

„Mire hazajössz, halott leszek.”

A sajnálatos családi pörpatvarok napirinden voltak Tarabánéknak Erzsébet-körút 5. szám alatt levő lakásán. Tegnap, vasárnap reggel is nagy háboruság volt a házaspár között. A férj hivatalos kiküldetésre készült Makóra és mielőtt elutazott, valami pénzkérdés miatt összekaptak. Előbb csak kisebb szóváltás volt közöttük, majd nemsokára oly lármá támadt, hogy az utcai járókelők hallgatva álltak meg az ablak alatt. A lakásból ilyen kiáltások voltak hallhatók:

— Te elfelejtetted, — mondta a férj, — hogy én nehezen, nagy munkával kerésem a kenyeremet és te a pénzt könnyelműen kidobod!

— Te pedig — felelte az asszony — házon kívül sokat költesz és csak itthon takarékoskodsz!

— A házastársak nem békültek ki tegnap és Taraba haraggal távozott hazulról. Az asszony sirva kiáltotta utána:

— Mire hazajössz, már halva találsz!

A férj visszafordult és csittítani próbálta az idegrohamától szenvedő nőt, aki megismételte kijelentését:

— Igen, én öngyilkos leszek. Mire hazajössz, nem találsz életben.

Halálküzdelem a Marosparton.

A beteg asszony úgy látszik nem tréfált, amikor azt mondta, hogy öngyilkos lesz. Már máskor is tett hasonló kijelentést, azonban eddig nem tett kísérletet a fenyegetése beváltására.

Amde most komolyan elhatározta, hogy véget vet életének és megszabadul szenvedéseitől Vasárnap délután fölöltözött, mintha sétálni ment volna. Öreg cselédjének azt mondta, hogy ő is elmehet s késő estig elmaradhat, mert ma nem fog hazajönni, hanem a közelben lakó barátnőjénél alszik. Az öreg cseléd azonban nem hitt neki. Titokban utána sompolygott és látta, hogy urnője a vár felé halad. Átment a hidon és a Marosparton kezdett sétálni. Az öreg cseléd ebből következtette, hogy Tarabáné a Marosba akar ugrani. A közeli alléban sétáló katonához futott és kétségbeesetten könyörgött:

— Jaj, vitéz urak, a nagyságos asszonyom a vízbe akarja magát ölni. Győjjenek, segítsenek.

A katonák közül ketten Tarabánéhoz mentek. Éppen jókor érkeztek. Az urinő ugyanis a vízbe dobta már kalapját, napernyőjét és erszényét. A lába már bokáig a vízben volt, amikor a két katona megragadta a karját és elhuzta onnét. A katonáknak erős küzdelmet kellett folytatni a nővel, mert az minden áron vissza akart lépni a folyóba. Amikor már látta, hogy úgy sem tudja szándékát keresztül vinni, arra kérte a katonákat, vigyék el őt a barátnéja lakására. A két baka teljesítette Tarabáné kérését.

Az urinő a barátnéja lakásán kisírta

magát és úgy tett, mintha megbánta volna az öngyilkos kísérletet. Amikor este hazament, ezt mondta a barátnőjének:

— Nem értem, hogy miért akartam én öngyilkos lenni? Az urammal majd kibékülök és nyugodtan fogunk élni. Én nem fogok ezután úgy heveskedni, akkor ritkábban veszekedünk.

Amikor kilépett az ajtón, mosolyogva szólt:

— Most már teljesen megkönnyebbültem és jól érzem magam.

Méreg a teában.

Tarabáné ma reggel későn kelt föl. Azt mondta az öreg cselédjének, hogy nem jól érzi magát. Tizenegy órakor elment a *Ring*-féle gyógyszertárba, ahol hat gramm veronált vásárolt, azután *Daimel* Lajos üzletébe ment és teát vett.

Dél felé hazament és a teát megfőzette a cselédjével.

— Annyit csináljon — mondta az urinő — hogy magának is jusson belőle.

Időközben Tarabáné lefeküdt és az éjjeli szekrényéhez vitette a teát. Amikor az öreg cseléd kifelé indult, a mérnökű ezt mondta:

— Egy órakor bejöhök. Addig aludni akarok!

A cseléd egy órakor bement és az ágyhoz lépett. Megrázta urnőjét, de az nem ébredt föl. Az öreg asszony két levelet pillantott meg az asztalon, amiből következtette, hogy baj van. Nyomban átfutott urnője barátnőjéhez, aki átsietett Tarabánéhoz. Az konstátálta, hogy a mérnökű mérget ihatott. Azonnal értesítette *Hercz* Andor dr. orvost, aki megjelent és megállapította, hogy Tarabáné a teában veronált ivott. Az asszony eszméletlenül feküdt az ágyban.

A kérdésekre egyáltalán nem tudott felelni. Az ajkait mozgatta, de szó nem jött ki a száján. A rendőrséget is értesítették az öngyilkosságról. Az nyomban táviratozott Makóra az ott időző Tarabának, aki ma este haza érkezett. Ekkor azonban már a felesége halott volt. Tarabáné ugyanis este 9 órakor kiszendvedett, anélkül, hogy egy pillanatra magához tért volna.

A levelek.

Halála után fölbontották azt a két levelet, amit a férjének és a barátnőjének hagyott. Azt írja a levelekben, hogy ne próbálják életre kelteni, ha talán nem ölné meg a méreg azonnal.

— Meg akarok halni, az élet nem az én számomra tartogatta az örömeiket.

Öngyilkossága indokál nagyfokú idegességét és családi bajait írta a levelekben. A boldogtalan asszonyt, aki 40 esztendeig élt, szerdán délután temeti Csutak Károly és fia temetkezési vállalkozó cég.

A diszkrét rendőrség.

Nem érdektelen megírni, hogy az aradi rendőrség erről az egész megdöbbentő családi tragédiáról nem tartotta fontosnak a sajtót informálni. A rendőrség egy árva szót se adott ki ebből. Nem gondolja a tisztelt policia, hogy ilyen esetben pontos információkkal kell el látni a sajtót? Hiszen kényes családi ügy körül forgott a boldogtalan asszony drámája. Hogy az újságok ne pusztán kombináló és kósza hír alapján írják meg egy család drámáját, ahhoz a rendőrség informálása szükséges. És ebben az esetben elmarad: pedig *Vasárnap* József rendőrségi segéd tiszt este 8 órakor hivatalos

minőségben jelent meg Tarabáné halálos ágyánál. És még se adta ki az eseményt még este 10 órakor se. Persze, ha tyuklopásról és jelentéktelen betörésről lenne szó, akkor nem maradt volna el az informálás.

Csalások Vanderbilt Gladys nevével.

Részedett tanítónők.

Szédelgők Aradvármegyében.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, augusztus 24.

A lapok néhány héttel ezelőtt sokat írtak azokról a visszaélésekről, amelyeket az országban utazó könyvügynökök követnek el. A könyvterjesztési vállalatok alkalmazottai ugyanis az utóbbi időben már nem a cég nevében jelennek meg a vidéken, hanem mint írók, vagy előkelő hírlapírók szerepelnek. A tapasztalatlan embereket néhány súlyos és jóhangzású név felemlítésével hamar elszédítik, sőt ha kell célzást tesznek a miniszterelnöki sajtóirodára is, amely az ajánlott könyv megrendeléséért szintén hálás lesz az előfizető uraknak.

A jó vidék pompás talajnak bizonyult ezekre a csalásokra s a lelketlen könyvügynökök manipulációján már nem egy lényegesen kétajtós szekrény került árverés alá. Szegény tanítók, hivatalnokok aláírták a nagy összegűről szóló rendelési ívet s mikor fizetni nem tudtak, rövidesen megérkezett a sommás kereset, majd a végrehajtási kérvény és az árverési hirdetés.

A lapokban megjelent erőlyes hangú közleményekre azonban figyelmesekké lettek a jóhíreket féltő vállalatok, s képviselőiknek szigorúan megtiltották a hamis névbemondással szerzett megrendeléseket. Az ügynökök erre gondolkodóba estek. Eleintén megpróbálkoztak a becsületes beszéddel, de bizony az egyenes üzletkötés sehogysen ment. A furfangos emberek nem jöttek zavarba, s kiadták a legújabb jelszót, ami nem volt más, mint — *Vanderbilt Gladys*.

Gróf Széchenyi Lászlóné neve pompás ajánlólevélnek bizonyult a könyvágensek kezében. A körmönfort ravasszággal kifésített hálába egymásután hullottak be a naiv vidékiek, akik között isvidéki tanítók és tanítónők szerepelnek feltűnően nagy számban.

A tervszerűen előkészített csalásokat — mint egy károsult aradmegyei tanítónőnek szerkesztőségünkbe beküldött levele elmondja — a következő módon hajtották végre. Előszörban ezer- és ezer példányban nyomtatattak *Vanderbilt Gladys* hamisított irásával ellátott körleveleket. A részben kizsírított, angol nyelvű szövegben, Amerika leánya elragadtatását fejezi ki Jóka Mór művel felett, s öt millió dollárt ajánl fel arra a célra, hogy ezeket az örökbecsű munkákat mennél többen, olcsó áron megszerezhessék. Az angol szöveg alatt természetesen következik a szószertintli magyar fordítás.

Az ügynök ezzel a levéllel sorra járja a falu, vagy a kis város intelligenciáját. Ajánlja Jóka Mór összes műveit megvételre, amely most kétszáz korona helyett, Széchenyi Lászlóné nagylelkű adománya folytán, hetven koronáért kapható. Hitelesség szempontjából mindenkinek átnyújtja a hamisított körlevelet s az üzlet már perlekt is. Hetven korona elvégre kis összeg s mindenkinek hízog az a tudat, hogy Vanderbilt Gladys ajánlatára vásárol. Egy amerikai leány csak nem ajánl rossz üzletet?

Mondanunk sem kell, hogy a lelketlen ügynök a boldogtalan megrendelővel a kétszáz korona ívet iratja alá s az egész turpisság csak akkor derül ki, mikor a könyvkereskedő vállalat értesíti a megrendelőt, hogy Jóka összes műveit, kétszáz korona megrendelési árban utnak bocsátotta. Akkor már hiába tiltakozik a becsapott ember, fizetnie kell, mert különben elveszik még a párnáját is.

Halomszámra érkeznek a panaszok, mind azonáltal eddig egy oldalról sem történt lépés a garázdálkodók megfélemezésére.

Krivány — vád alatt.

*

Krivány János ismeretes bűnügyében nagy fordulat állott be.

— *Kriványt vád alá helyezték.*

— *Szeptemberben az esküdtszék elé kerül.*

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, augusztus 24.

Krivány János. Aradmegye sikkasztó gyámpénztárosa újból bíróság elé kerül, hogy számot adjon arról a tettéről, amelyet ez év január huszonötödikén követett el, amikor háromszor rálőtt nejeére és őt könnyebben megsebesítette. Az aradi törvényszék vádtanácsa megszüntette Krivány ellen az eljárást, de a nagyváradi tábla most utasította az aradi ügyészséget az eljárás folytatására s egyuttal *Kriványt* szándékos emberölés büntetének kísérlete miatt *jogerősen vád alá helyezte*. Az ügyet az aradi esküdtszék a szeptemberi ciklusban fogja tárgyalni.

Krivány csak a múlt év tavaszán szabadult ki a fogházból, ahol nyolc évet töltött. Egyideig Aradon tartózkodott, majd októberben harmadszor is megdöszült, elvette *Lui Matildot*, *Kaltenhuber József* kéménysopró elvált nejét.

Abban az időben a házaspárnál állandó volt a civakodás és a családi perpatvar, amelynek valódi okai kiderítetlenek. Egy napon Krivány nejevel együtt kiment Galsára, ahol az asszonynak szülője van. Ott valami felett újból összekülönböztek, Krivány revolvért rálőtt és háromszor nejeére lőtt. Az asszony összeesett, majd később eszméletre tért és vasuton bejött Aradra, ahol nyomban gyógykezelés alá vették. Krivány elmenekült és csak napok múlva sikerült őt Gyocronon elfogni. Beszállították az aradi ügyészség fogházába, a vizsgálólati fogságból azonban védője, *Kertész Miksa dr.* kérelmére szabadon bocsátották.

Az ügy folytatása körül Krivány szabadon bocsátása után nagyobb bonyodalmak keletkeztek. Kriványné ugyanis nem tett feljelentést a férje ellen, sőt a vallomást is megtagadta ellene. Az ügyészség ekkor, miután hivatalból üldözendő bűncselekményt látott fenforogni, megindította az eljárást és a vizsgálóbíró elrendelte, hogy az orvosszakértők vizsgálják meg Kriványnét, hogy sérülései milyen természetűek: vajjon tény-e az, amit utóbb állított, hogy öngyilkossági kísérletet követett el, vagy a sérülések férjéről erednek. Az orvosi vizsgálat ezt bizonyára megállapította volna, de a védő elébe vágott a vizsgálóbírói intézkedésnek. Ugyanis felfolyamodást adott be a végzés ellen a vádtanácshoz, amely a vizsgálóbírói határozatot megváltoztatta és kimondotta, hogy Kriványné hivatalból való orvosi megvizsgálása nem fogantatosítható. Ugyanekkor felmentették a védelem előterjesztésére *Mann Jakab dr.-t*, az asszony volt kezelő orvosát is a vallomástétel alól.

Ezek után jogászai körökben általános volt az a vélemény, hogy a Krivány-ügy felett végleg napirendre tér a bíróság, miután a hírhedt sikkasztó ellen konkrét bizonyítékot nem lehet beszerezni. Egyedül feleségének a vallomása lenetnek volna rá nézve terhelő, miután a jelenlegi szemtanuja nem volt. Minthogy azonban Kriványné törvényadta jogával élve nem akart férje ellen vallomást tenni, kétséges volt, hogy az ügyészség emel-e vádat. Az ügyészség azonban mindezek ellenére is vádat emelt Krivány ellen házastársan elkövetett szándékos emberölés büntetének kísérlete miatt, mert azon tanuk vallomásából, akikkel Kriványné az eset megtörténte után beszélt, a vádhatóság az ölésre irányuló kísérletet látta fenforogni.

Az aradi törvényszék vádtanácsa a védő által beadott kifogásokkal július tizedikén tartott ülésében foglalkozott és a bizonyítékok elégtelensége miatt az eljárást Krivány ellen megszüntette. A közbád képviselőjének felebezése folytán az ügy a nagyváradi kir. ítélőtábla elé került, amelynek végzése ma érkezett le a törvényszékhez. A tábla megváltoztatta a vádtanács határozatát, Kriványt szándékos emberölés büntetének kísérlete miatt vád alá helyezte s utasította az aradi ügyészséget, hogy Krivány ellen tegye újból folyamatba az eljárást, egyszersmint pedig a bűnügyet az esküdtszék elé utalta.

A tábla határozata alapján az aradi törvényszék esküdbírósága a legközelebbi ciklusban, szeptember havában fogja az ügyet tárgyalni.

A VASUTAK TÜNDÉRE.

Egy aradi ügyvéd kalandja.

A szép Róza csókja.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, augusztus 24.

Kellemetlen kalandja volt a minap az arad—budapesti éjszakai személyvonaton egy aradi ügyvédnek, aki Budapestre utazott. Egy hírhedt utazó tündér el akarta lopni az aranyóraláncát, de az ügyvéd még idejekorán észrevette a dolgot és sikerült a furfangos módon kieszelt tervet megghusítani.

A kalandról ezeket írjuk:

Egy országos hírre vergődött nő letartóztatását rendelte el tegnap a békésgyalai rendőrkapitány. A letartóztatandó azonban megérezte a veszedelemet és Csabán keresztül tovább utazott, hogy a gyulai rendőrséget a további fátadságtól megkímélje. Ez a nő *Herczog Róza*, szolnoki születésű és illetőségű 30 éves kalandornő, aki az ország egész rendőrsége előtt ismeretes és aki a vasuti fülkék csendjét választotta ki működése színteréül.

Pár nappal ezelőtt az arad—budapesti vonalon éjjel Mezőturon egy elegánsan öltözködött nő szállott fel egy első osztályú szakaszba, ahol egy aradi ügyvéd feküdt, boldogan pihenven ki az ut fáradalmait. A nő *Herczog Róza* volt.

Herczog Róza beszállott az ügyvéd szakaszába, az alvó embert felköltötte, megölelte és megcsókolta. Ez alatt keze véletlenül az ügyvéd aranyórájához és láncához ért, de olyan véletlenül, hogy a lánc elszakadt. Ebből azután az ügyvéd nagy botrányt csinált, *Herczog Rózát* Szolnokon le akarta tartóztatni, azonban önagysága Szabolban, ahol rendőr egyáltalában nem tartózkodik, kiszállott s nyoma vészett.

Pár nappal ezelőtt Herczog Róza Csabán is tartózkodott, azonban a csabai levegő és alkalom nem volt kedvező, tehát átment Gyulára, ahol sok olyan dolgot művelt, melylyel a rendőrség figyelmét is magára vonta.

A gyulai rendőrkapitány Herczog Rózát beldézte, megállapította személyazonosságát, azután szabadon bocsátotta, majd távirati úton tudakozódott a szolnoki rendőrkapitányságtól a különben szép külsejű és jól öltözködő Herczog Róza felől, ahonnan azt a választ nyerte, hogy Herczog Róza férjétől különválva élő nő, aki bűnös ítélmekért többször volt már büntetve.

A rendőrkapitányság erre Herczog Róza letartóztatását elrendelte, azonban a vasutak tündére ezt megelőzve, Gyuláról Csabán keresztül Szolnok felé távozott.

Aradi uriaszony gondnokság alatt.

Özvegy Téglássy Gáborné gyengeelméjű.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Egy előkelő aradi urinő sorsa felett döntött ma az aradi törvényszék, véget vetve egyúttal egy évek óta huzódó családi viszálykodásnak. A törvényszék ugyanis gondnokság alá helyezte özvegy Téglássy Gábornét, egy volt aradi ezredorvos özvegyét, akiről az orvosszakértők megállapították, hogy agykori elmeengességben szenved.

A szerencsétlen agg uriaszonyt rokonai már régebben a lipótmezei tébolydában helyezték el, gondnoka pedig az ő kivárságára veje, Brunner Lajos volt aradi városi tisztviselő lett, aki e minőségében kezelője lett az urinő tekintélyes ingó és ingatlan vagyonának. A család többi tagjai azonban nem viselték bizalommal Brunner iránt és rossz szemmel nézték a gondnok gardálkodását. Körülbelül egy évvel ezelőtt kérvénnyel fordultak az aradi törvényszékhez, hogy az agg urinőt bíról ítéllettel helyezze gondnokság alá s számára más gondnokot rendeljen ki. A rokonok kérelme alapján a bíróság elrendelte Téglássy elmebeli állapotának megfigyelését. Auszterveit László dr. és Borsos Béla dr. több heti megfigyelés után beterjesztették véleményüket s ebben az öreg asszonyon gyengeelméjűséget állapítottak meg. A törvényszék ennek következtében Téglássy gondnokság alá helyezte és számára nem Brunner, hanem a család egy másik férfiát rendelte ki gondnokul.

Brunnert ez módfelett bántotta és elhatározta, hogy az öreg asszonyt kiszabadítja a tébolydából. Felutazott Budapestre és kocsin kihajtatott a lipótmezei elmeegógyintézetbe. Itt mint Téglássy gondnoka mutatkozott be és kérte, engedjék meg, hogy anyósát a fővárosba vihesse egy rövid sétakocsizásra. A tébolyda főorvosa, aki a törvényszék újabb intézkedéséről mit sem tudott, gyanútlanul megadta az engedélyt. Brunner az öregasszonyt kocsiba ültette és egyenesen a keleti pályaudvarhoz hajtatott, ahonnan Téglássy haza hozta Aradra, nemsokára azután pedig kérvényt adott be a törvényszékhez, hogy szüntessék meg az öregasszony gondnokságát, mivel azon orvosok, akik véleményt adtak Téglássy elmebeli állapotáról, felette ingadozóan és eltérően nyilatkoztak. Erre a törvényszék Posgay Lajos dr. által újból megfigyelte az agg uriaszonyt. Posgay dr. nyolc hetet beható

megfigyelés után terjesztette be jelentését, amelyben Téglássyról azt mondja, hogy agykori elmeengességben szenved és ügyének önálló vitelére képtelen. E vélemény alapján a törvényszék ma Brunner kérelmét elutasította és Téglássyét továbbra is gondnokság alá helyezte.

Aradiak milliós öröksége.

Hírek egy amerikai nagybácsiról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Az a millicmos nagybácsiról szóló romantikus történet, mely ma már csak a regényekben s azok közül is csak a legrózsaszínűbbekben fordul elő, most alighanem valóra válik, a mi Fortuna istenasszonytól sohasem bécézett városunkban. Nagy amerikai örökségről szól ez a közismert történet, amelynek végén a boldog rokonság váratlanul a majdnem elfelejtett amerikai nagybácsit végrendeletének főhősvé és a tengerentúli dollár-milliók szerencsés tulajdonosává válik. Ilyen elfelejtett amerikai nagybácsit — sőt déd-nagybácsit — hunyt el a közeli hetekben Észak-Amerikában és hagyta millióit magyarországi rokonaira, akik hír szerint nem máshol laknak, mint a mi marosmenti Aradunkban.

Ezt a szinte kétségesen hangzó hírt a ma reggeli posta hozta Aradra. Weiss Hugó aradi fényképész ugyanis reggel levelet kapott Budapesten lakó (desanyjától), aki a levélben ezeket tudatta fiával:

Több nappal ezelőtt a budapesti lapokban egy hirdetés jelent meg, amely egy Amerikában — állítólag Buffalóban — elhunyt aradi származású ember magyarországi, még pedig aradi örökösét jelentkezésre hívja fel. Az Amerikában elhunyt magyar Weiss Hugó édes anyja nagyanyjának a fivére, aki Aradról vándorolt ki Amerikába és ott szorgalmas munkával nagy vagyonra tett szert. Aradon több rokona van, így Weiss Hugó fényképész és Weiss Leó könyvkereskedő, akiket most arra kért fel édes anyjuk, hogy járjanak utána az örökség ügyének. A hirdetés szerint az örökség több millió dollárra rug.

Körülbelül ennyi az, amit a reggel érkezett levélből meg lehet tudni. Weiss Hugó édes anyja egy aradi Deutsch családból származó leány, akinek nagybátyja évekkor ezelőtt Amerikába vándorolt. Az amerikai örökösöt — Weiss Hugó véleménye szerint — vagy Deutschnak, vagy Polláknak hívják és Aradon tényleg több rokona van. Rokonal vannak azonkívül más magyar városokban is.

Az örvendetes levél vétele után Weiss Hugó tudakozódott a polgármesteri és főkapitányi hivatalnál, hogy nem érkezett-e a városba valami értesítés vagy átirat ebben a homályos ügyben. A városnál azonban mindezekig még semmit sem tudnak az amerikai örökségről.

Weiss Hugó és Aradon lakó 8 testvére most irtak Budapestre azoknak a lapoknak beszerzése végett, amelyekben az említett hirdetés jelent. Ezenkívül más oldalról is igyekeznek beszerezni az okmányokat, amelyek világosságot derítenek majd a még titkos örökségre.

Letartóztatott leánykereskedő.

Az aradi rendőrség vizsgálata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Ma délután veszedelmes lélekkufárnő került az aradi rendőrség fogházába. Az illető Csillag Mari békéscsabai asszony, aki egy aradi éjjeli büntenyára akarta liferálni Havrilcsek Ilona 19 éves csabai cselédleányt.

A leánykereskedő asszony tegnapelőtt megszólította a csabai piacon a cselédleányt és azt mondta neki, hagyja ott a helyét, mert Aradon egy grófi házhoz szerződött. Amikor a leány vonakodott eljönni a helyéről, a vén banya így csalogatta:

— Háromszor annyi bért kapsz, te bolond; sejem ruhákban járhatok. Gyönyörű életed lesz.

A leány engedett a csábításnak és tegnap kilépett a helyéről, ma pedig vonatra ült a lélekkufárnővel. A vonaton lassankint fölvilágosította a leányt, hogy nem grófnő jön Aradra, hanem egy Bockó-utcai éjjeli tanyára szegődött cselédnek. Később azonban, amikor a városházához értek, azt is mondta, hogy ott az urakkal is kell majd barátkoznia. Erre a leány elkezdett zokogni és elpanaszolta Hoffmann Győző rendőrhadnagyának, hogy őt erőszakkal akarják elvinni a büntenyára. Hoffmann ekkor szabadjára engedte a leányt. Az így megcsalódott vén banya utána ment a leánynak és a Béla-téren elérte a futó cselédet. Ott a földre teperte és nagy népcsődület között ültgelni kezdte. A leány a körülállóknak elpanaszolta, hogy a vén asszony el akarta adni. A hallgatók közül valaki jelentést tett az esetről a rendőrségnek, amely elrendelte Csillag Mari letartóztatását. Es meg is történt az állomásnál, amikor az asszony a vonatra akart szállni.

A rendőrség ugyanis megállapította, hogy Csillag Mari rendszeresen szállítja Csabáról Aradra a leányokat, akiket kéteshírű házakban elad. A vén banya egyelőre az aradi rendőrség fogházában marad.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Paris parkjai. A franciák büszkén nevezik el Párist a „világ fővárosának”. Aki ismeri Párist, az nem tartja túlzásnak ezt az elnevezést, mert Páris még ma is szellemi vezetője a világnak és külső szépség tekintetében sem közelíti meg egyetlen világváros sem. Aki megnézi az Uránia színház legújabb műsorát, az fogalmat szerez magának arról, hogy milyen elragadóan szép város Páris. Paris parkjait, ezeket a világszépítőket mutatja be az Uránia. A természet adományait formálta az emberi lényelme elbűvő ő csokorba és teremtette meg Páris csodaszép parkjait. A legnagyobb elragadtatást váltják ki az emberből ezek a fenomenális látványosságok és az Uránia ennek a képnek a bemutatásával újabb tanujelét adja kiváló művészének.

* Az Uránia párisi estélye. A multkoriban hirdett párisi estélyt művészeti szempontból ejtette el az Uránia színház igazgatósága. A bemutatóra érkezett képek ugyanis nem feleltek meg annak a követelményeknek, melyeket a közönség joggal támaszthat akkor, ha különleges szórakozásról van szó. Csütörtökön valóságos meglepetéssel pótolja ki ezen mulasztást az Uránia színház. Párisból érkezett vetített és mozgófényképek a legújabb párisi pikantériák szenzációs látványosságát nyújtják a közönségnek. A legtökéletesebb raffinériával vannak ezek a jelenetek megkomponálva és aki szereti a különlegességeket annak bőven lesz része ilyenekben csütörtök, péntek és szombat este 10 órakor az Uránia színházban.

* Szociális reformok. Irta törökkanizsai Schulpé György Pozsonyban. Valahányszor e jelentős írónak egy munkája megjelenik, mindjobban kidomborodik a szociális reformok terén oly buzgón és önzetlenül működő írónak fontos szociológus szerepe. Ezt a gondolatot ébreszti a legújabb munkája is, amely ügyes tollal megírva, teljes képét nyújtja annak, hogy mi lenne szükséges még hazánkban a szociális kérdés némiképen való megoldásához és kétségkívül értékes nyeresége a magyar irodalomnak, kivált most midőn a szociális reformok országsszerűtlen aktualitása váltak. Különös érdeklődésre tarthatnak számot az egyes fejezetek. A szerző tekintélyes szak tudós, produktív, sokoldalú szociológus szakiró, e művében hasznos tudományát magas nívón álló és mégis könnyen érthető módon adja közre. Melegén ajánlhatjuk e munkát mindazoknak, kik a munkásjeléti viszonyok iránt érdeklődnek. Megjelent Steiner Zsigmond könyvkiadónál, Pozsonyban Ára 5 korona, ajánlva bérmentesen küldve 5 85 korona.

Öngyilkos fiatalasszony.

„Nem tudok élni azzal a gondolatlaltal, hogy olyannak legyek a neje, akít sohasem szerettem“.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Egy boldogtalan élet tragikus befejezéséről kapunk hírt Kisjenőről. Gyönyörű szép fiatalasszony a szomorú hőse ennek a tragédiának, mely szerelem nélküli házassággal kezdődik és öngyilkos halállal ér szomorú véget. A boldogtalan házasság gyötrelmeit fokozta az asszony betegsége, a gyermekek hiánya, amely körülmények, mint egy modern regény egyes fejezetei, előidéztek a mostani tragédiát.

Kovács Ferenc jobbnevű kisjenői iparosnak felesége az öngyilkos asszony. Kovácsné — leány nevén Boros Mária — egyike volt Kisjenő legszebb asszonyainak. Alig négy esztendője, hogy férjhezment Kovácshoz, aki József főherceg uradalmában volt ácsmester. Ő akkor 19 éves volt és férje sem volt több huszonkétévnél. Kovács nagyon szerette feleségét, ő azonban nem viszonzta ezt a szerelmet. A férj azt remélte, hogy idővel mégis boldog lehet házasságuk, de reménye nem teljesült. Az asszony sehogysem tudott összezszokni férjével, sőt növelte boldogtalanságát az, hogy mindjárt házassága után betegeskedni kezdett. Súlyos belső baja volt, amely előbbi időben mind fájdalmasabbá kezdett válni. Gyermekei, akiknek mosolya enyhítette volna fájdalmát, nem voltak, betegsége miatt pedig barátjával, ismerőseivel sem tudott vigasztalódni.

Kovácsné beégése nemrég olyan súlyossá vált, hogy operáció lett szükségessé. Az operáció után sem igen javult állapota. Helyzetét súlyosbította az az idegesség, melyet boldogtalan házassága okozott. Férjét úgy tekintette, mint egy idegent, akitől bajában még vigasztalást sem fogadott el.

Az elkeseredett asszony boldogtalansága és betegsége miatt már régóta öngyilkosságra gondolt. Szándékát a múlt héten, mikor férje Nagyváradon volt, végre is hajtotta. Tíz skatulya gyufának a mérget feloldotta és megitta. A mérge napokig gyöörte, csütörtökön, augusztus 20-án pedig véget vetett szomorú életének.

Az öngyilkos asszony Kisjenő lakó szülésznek levelet hagyott hátra. A levélben többek között ezt írja:

„Eldobom magamtól az életet, mert nem tudok élni azzal a gondolatlaltal, hogy olyannak legyek a neje, akít sohasem szerettem.“

Temetése tegnap volt kisjenői rokonságnak és ismerőseinek nagyszámu részvételével.

Milliós bűnügy.

Akit a vagyonából kiforgattak.

Letartóztatások várhatók.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 24.

Nagy apparátussal, a legnagyobb titoktartás közepette egy nagyobb szabású bűnügy kiderítésén fáradoznak a fővárosi rendőrségen. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, egy szerencsétlen elmebeteg fiatalembert az egész két, millió koronára rugó vagyonából kiforgatták a hozzátartozói. Mikor az áldozat elmebaja végül is nyilvánvalóvá lett, tovább titkolni nem lehetett, a részére kirendelt hatósági gondnok felfedezte az egész manipulációt. Az áldozat pénze a Hitelbanknál volt letétbe helyezve. Onnan vették fel hozzátartozói és saját céljaikra használták fel. Sikkasztás, csalás, okmányhamisítás, hűtlen kezelés, jogtalan elsajátítás címén indult meg az eljárás a gyanúsítottak ellen, akik között ügyvédek, orvosok, egy tanár és két állami hivatalnok szerepelnek. A büntetőtörvénykönyv 355, 361, 365, 370, 379, 391 szakaszai alapján indult meg ellenük az eljárás.

Eperjessy Károly rendőrkapitány és Czibor Ferenc rendőrfogalmazó, akik a nyomozást vezetik és már egy hónap óta hallgatják ki a tanukat és gyanúsítottakat, minden egyes kihallgatottnak a lelkére kötik, hogy újságírókkal szóba ne álljon. Az első letartóztatások ez ügyben szeptember első napjaira várhatók.

A minap délelőtt Eperjessy kapitány, egy díjnok kíséretében könyvizsgálatot tartott a Hitelbanknál, hogy pontosan megállapíthassa, mennyi pénze is volt tulajdonképpen az áldozatnak.

A legközelebbi napok valamelyikén vidékre utazik Eperjessy kapitány, hogy ott folytassa a nyomozást a bonyolult ügyben.

HIREK.

KOSSUTH LAJOS.

*

Az aradi Kossuth asztaltársaság ünnepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Hazafias hagyományához híven, lelkes ünneppéggel áldozott az aradi Kossuth asztaltársaság Kossuth Lajos emlékezetének Kossuth névnap alkalmából. Ma, az előestén társasvacsorát rendezett a „Jó Pásztor“ vendéglő keretében, amelyet egészen megtöltött a résztvevők sokasága. Az asztaltársaság elnöke ült, akinek lelkes megnyitója után Kassab Géza hírlapíró társunk ez alkalomra írt gyűjtő erejű költeményét szavaltta Sonnensein Armin. A költemény szép sorával, a magyar közélet mai állapotának élesen rajzolt képével és Kossuth lelkes spoteozisával mély hatást keltett és a szerző rajos éljenekkel ünnepezték.

Mohos Ágoston tartotta az est ünneplés beszédét, amelyben Kossuth eszméinek sorsával és az ő hagyományainak érvényesülésével foglalkozott, amely ép napjainkban mintha benulásnak indult volna. Végül Vadász Armánd dr., az asztaltársaság ügyésze mondotta a zárószó. A beszédek után felolvasták Schwarts Zsigmondnak, az asztaltársaság tükárának Párisból küldött üdvözlő táviratát, a melyet kivül-

leánya, Schwarts Erzsike, továbbá Mericskay, a Párisban élő aradi származásu szobrász is aláírtak.

Társasvacsora követte az ünneplést, amelynek során Nagy Kálmán köszönetet mondott mindazoknak, akik az ünneplésen közreműködtek, főképp Keppich Jakab dr.-nak, aki az ünneplést a távoilavó titkár helyett nagy buzgalommal rendezte.

— József főherceg Arany Jánosért. A Pester Lloyd arról értesül, hogy József főherceg Arany Jánosnak, a nagy költőnek szobrot emeltet saját költségén a Margitszigeten, ahol Arany oly szívesen töltötte agg korában napjait. A szobrot Strobl készíti.

— Változások a minorita rendben. A magyar minoriták rendtartományi főnöke, Lakatos Ottó dr., az 1908-1909. tanévre a következő személyi változásokat eszközölte a magyarországi rendházakban: Bagári Norbert Szegedről Sillágyosmlyóra, Berecsényi Elemér Nagyenyedről Miskolcra, Beregi Bertalan Imregről Kézdivásárhelyre, Csáky Oszb Nyrbátorból Szegedre, Flatsker Nándor Pancsováról Imrege házfnőknek, Gáberdeán Lajos Lugosról Aradra, Halász Konstantin Aradról Pancsovára, Horváth György Miskolcra, Imrege, Koppa Miklós Miskolcra, Aradra, Lackó Dániel Marosvásárhelyről Aradra, Novák Adorján Aradról Lugosra, Oszter O. bán Aradról Lugosra, Pintér Bekény Aradról Nagybányára, Schval Róssó Miskolcra, Szegedre, Schwarz Gábor Imregről Nagyenyedre, Schmidmayer Antal Imregről Szepescsütörök helyre, Szeberényi Lőrinc Innsbruckból Aradra, Szedlák Mátyás Aradról Miskolcra, Török Teofil Szegedről Aradra. Tanulmányaik befejezésére Pállakás Gergely, Prokop Alfonz és Szekeres László növendék papok Rómába, Papp Asztrik és Vizelyi Alajos áldozópapok tanárjelöltekül a kolozsvári egyetemre küldettek.

— A francia pénzügyminiszter elutazása. Budapesti tudósítók jelenti: Cailloux, a francia pénzügyminiszter nejevel délután öt óra öt perckor a nyugati pályaudvarról induló gyorsvonattal Bécsbe utazott.

— A török főváros lángokban. Konstantinápolyból táviratozzák: Stambulban, a Mehemed szultán nevű városrészben ma délután nagy tűz támadt. Több száz ház égett le eddig. A tűz vasárnap délután két órakor Stambulban, az Adbazar lóvásáron lévő török iskolában keletkezett, valószínűleg gyújtogatásból. Egyidejűleg öt más városnegyedben is pusztítottak a lángok. Évek óta ez volt a legnagyobb tűz Konstantinápolyban, melynek az eddigi becslés szerint 3000 többnyire török család számára épült ház és 2000 bolt esett áldozatul. Nagyon sok, többnyire a legszegényebb néposztályhoz tartozó család hajléktalanná vált. A kár óriási, mert semmiféle biztosító társaság sem akart ebben a fából épült negyedben biztosítást vállalni. Ejjel az óriási tűzvész Perából nézve borzalmasan szép látványt nyújtott.

Ujabb jelentés szerint mintegy hatezer ház pusztult el. Biztosítás révén semmi sem térül meg, mert a biztosító társaságok a faházak biztosítását sohasem fogadták el. A tüzet a börtönökből legutóbb kiszabadult gonosztevők okozták.

— Az aradi hízelred nagygyakorlaton. Ma reggel öt órakor hagyta el a 33 gyalogezred Aradot. Dittich Albert ezredes vezette az elvonuló ezredet, mely felé a kora reggeli órák-

ban igen sok ablakból lengették kezdők. Ma Világosra érkeztek s onnan vonulnak ki szeptember elsejéig a környéken tartandó eszregyskorlatokra.

— Öngyilkos huszárszázados. Bécsből táviratozzák: Szántó Béla honvédszázados, aki csak tegnap vonult be egy éviszabadságáról, ma délután revolverrel agyonlőtte magát. Az öngyilkos huszártiszt, aki a bécsi huszárezred legkitünőbb lovasa volt, végzetes tettét régi betegsége miatt követte el.

— Gyógyíthatlan betegség miatt a halálba. Budapesti tudósaink jelentik: Bozoky Alajos, harminnéves orvosnővér, a nagyvárad-i jogakadémia igazgatójának fia, ma este Üllői út 12. szám alatti lakásán föbe lőtte magát és meghalt. Az öngyilkosság oka gyógyíthatlan betegség. A fiatal ember a vakációt otthon töltötte s csak tegnap érkezett a fővárosba, hogy szigorlatra jelentkezzen. Délután egy orvosnővér keresett fel, aki radikális kúrát ajánlott, de a fiatal embert nem biztatta a gyógyulás reményével. Ugy látszik ez adta kezébe a gyilkos fegyvert.

— Városi képviselőválasztások Makón. Makóról jelentik: Ma egészítette ki Makó városi képviselőtestületét. Etestület eddig csonka volt, miután a választóajtsromok hibás volta miatt a belügyminiszter nem engedte meg annak idején a választást. Makó város miatt egy ideig közgyűlést sem tartott, illetve a nagyon ritka közgyűléseken csakis halaszthatlan ügyeket tárgyaltak. Az új ajtsrom több hónapi rendkívüli munka után elkészült és ennek alapján ma megtörténtek a választások. Két szocialista kivételével a függetlenségi párt jelöltjeit választották meg. Azután a városi tisztújítást fogják megkezdni, amely alkalommal a polgármester-választás körül lesz élesebb küzdelem.

— A köpeniki kapitány Budapesten. Bécsből jelentik: Volt, a köpeniki kapitány délután Bécsből Budapestre utazott, ahol szintén még a héten előadásra kerül "A két millió" című operettje. Bécsben ugyanis nem vesztettek eredményre az a polli színház igazgatójával folytatott tárgyalások, mert Volgt meser száz korona fellépti díjat kért egy estére.

— Leleplezett játékbarlang. Zomborból jelentik: A csendőrség Csurog községben egy razzia alkalmával szerencsejátékon kapott egy bács megyei urakból álló társaságot. Abban a pillanatban, amikor meglepték a játékosokat, a bankban tizenöt ezer korona volt. A csendőrség a bankot nyomban lefoglalta s a szerencsejátékosok ellen megindította az eljárást. Hír szerint több bácskai előkelő ember kompromittálva van. Bácskában általános divat a nagyban folyó szerencsejáték és az utóbbi időben több hasonló leleplezés történt, ekkora összeget azonban egyetlen alkalommal sem találtak. Zomborban nagy izgatottsággal tárgyalják az esetet, mert azt hiszik, hogy a leleplezésnek kínos és szenzációs folytatása lesz.

— Nagy szerencsétlenség a tengeren. Breitenből táviratozzák: Egy személyszállító gőzös Skahamesik mellett sátorra jutott és pár perc alatt elsüllyedt. A hajón nyolcvanöt utas volt, akik közül hír szerint harmincan a vízbe fulltak. Eddig tizenöt holttestet fogtak ki.

— Félmillió sikkasztás egy banknál. Majna mellett Frankfurtból táviratozzák: A Mitteldeutsche Creditbanknál nagy sikkasztást fedez-

tek fel. A bank pénztárosa, Lottmann bevallotta, hogy a sikkasztást ő követte el s aztán föbe lőtte magát. A hiányzó összeg ötszáz ezer márka.

— A miniszterelnökség sikkasztója. Budapesti tudósaink jelentik: Pár nappal ezelőtt rájöttek a miniszterelnökség számvevőszéki osztályában, hogy valaki hamisított utalványrendelet és nyugta alapján Zala György szobrászművész nevében jogtalanul 8000 koronát vett fel a központi állampénztárban. — A megindított kutatás során kiderült, hogy Halász Dezső számvevőszéki naplójás követte el a bűnös manipulációt, mire Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban megtette ellene a jelentést a rendőrségnél. Halász Dezsőt a detektívek még aznap — Szent István napján — délután elfogták, mikor a versenytérről haza felé tartott. A leartóztatott napidíjast a rendőrség tegnap kísérte át az ügyészség fogházába s Kreszák dr. vizsgálóbíró délelőtti hallgatja ki. Halász Dezső beismerte bűnét s azt, hogy a felvett pénzt előversenyre. Bűnös cselekedetéért különben a felelősséget részben egyik hivatali társára is átkarja hártani. A vizsgálóbíró a kihallgatás után köz és magánokirathamisítás büntetése miatt elrendelte a vizsgálatot az előzetes letartóztatás fenntartásával. A miniszterelnökségen ma Halásznak egy újabb bűnös manipulációjára jöttek rá. Egy ízben ugyan a Donáth Gyula szobrász nevére kiállított utalványt nyolcezer koronát vett fel. Halász a börtönben igen cinikusan viselkedik. Roknai azt állítja, hogy nem épelméjű. Halász védője, Dési Géza dr. a letartóztatás ellen felfolyamodást jelentett be s egyúttal kérte Halász elméleti állapotának megvizsgálását.

— Eljegyzés. Pudler Béla, a Máv. budapesti tisztviselője a napokban jegyezte el Kohn Dávid főkantort leányát, Jennyt.

— Megőrült aradi iparos. Az előhalottak szomorú tanyája, ma ismét egy új lakóval szaporodott. Uros Miklós aradi iparos ma délelőtti rohamában kiakarta irtani egész családját. Élesre fent konyhakéssel támadt feleségére, aki csak nagy nehezen tudott három kiskorú gyermekével a szerencsétlen ember elől elmenekülni. Felesége kétségbeesett sikoltását meghallották a szomszédok, akik az óriási jajveszékésre átszaladtak a dühöngő ember házába és rázárva az ajtót, megvárták az időközben értesített rendőrök érkezését, akik az elborult elméjű embert bevitték az aradi központi elmebeteg osztályába.

— Templomszentelések. A pankotal izraelita hitközségnek régi vágya ment tegnap teljesedébe. Tagjainak áldozatkészsége és ügybuzgósága díszes templomot emelt, melyet tegnap, vasárnap délután 4 órakor szenteltek fel és adták át nemes rendeltetésének. A templomszentelés, melyen az egész megyétől összesereglett előkelő közönség és Pankota lakosságának színe-java megjelent, a templomkulcsok átadásával kezdődött, mit a hatóság feje, Novák Aurél világi szolgabíró vett át és adta át a hitközség elnökének. A nagy közönség esután, melynek sorában Gerba Gusztáv pankotali jegyző, idősebb Warner Adolf, a kerületi hitközségi elnöke és számosan voltak láthatók, a csinos, díszes kiállítású templomba mentek, hol kezdődött az ünnepélyes felavatás istentisztelet. A felavató beszédet Stern Adolf újszentiannal főrabbi tartotta. Magas szavakkal, megvas beszédben emlékezett meg a pankotali hitbuzgóságáról és érdemeiről és Isten áldását kérte az imahásra. Majd a királyért és hazáért követhetett az ima. Az ünnepély a S. ózat elismerésével végződött. Este negy órakor volt, utána tánc, mely a legrövidebb hangulatban csak hajnal felé ért véget. — Vasárnap, a hó 23. án lélekemelő ünnepélyben volt része a kunagotai református egyháznak. Egy órával ezelőtt a megrongált templom, mint

közveszélyes, hatóságilag bezártott. A földmivélségi miniszter indulatától a telopes lakosoknak 5900 koronát adományoztak a templom helyreállítás költségeire. Ez meg is történt és a megújított templom avatása vasárnap történt. A ref. egyháznak eddigi összes élő lelkészei megjelentek: Szabó János köröstarcsai, Szabó Béla igazfalvai, Losonczy Endre hódmezővásárhelyi lelképásztorok, kik az urvacsora osztiással egybekötött istentiszteletet közösen végezték hívek ragy le ki épülésére.

— Halálozás. Dömjén Lajos tornyal gőzmalomtulajdonos (s a tornyal szövetségi tisztségviselője) 68 éves korában meghalt. — Gadl Vince 47 éves aradi főtiszt tegnap elhunyt. Halálát tüdővész okozta. Gaál ma délután temették el szabadság-téri lakásáról. Pályatársai testületileg vonultak ki az elhunyt főtsit temetésére.

— A főmérnök Budapesten. A vashidak felső szerkezetére a kereskedelmi miniszter, a közgyűlési határozatot jóváhagyó leiratában, néhány észrevételt tett. Azt akarja, hogy a munkák megkezdése előtt állapítsa meg a város, hogy a hidak nyílásait egyenlő távolságra építeti vagy egy nagyobb közep nyílással két kisebb ívet óhajt építeni. Virágh Lajos főmérnök ma Budapestre utazott, hogy a kereskedelmi miniszteriium hidépítési osztályában meggyezésre jusson a kivitekre vonatkozólag.

— A fürdés áldozatai. Megirtuk vasárnapi lapunkban, hogy fürdés közben a Marosba fuladt egy aradi katona. Mint ma kiderült, az illetőt Pruh Gergelynek hívták és a tegnapelőtt Aradon időzött 101. gyalogezredben szolgált ővezetői rangban. A fürdésnek másik halottja is van most. Nagy Mihály aradi divatterkereskedő, ki Halpern Miksa Szabadság-téri üzletében volt alkalmazva, tegnap délután nagynője társaságában Grünstein Ippal kereskedő látogatására ment. A nagy meleg jelen volt férfi társaságnak kedvet hozott egy kis fürdőzésre. Nagy Mihály Grünsteinnal és egy joghallgatóval lement a Maroshoz fürdeni, azonban vesztére, mert alig tett néhány lépést a vízben, görcsöt kapott s az ár elsodorta. A szerencsétlen ember néhány perc múlva nyomtalanul elmerült. A marosmenti községekben most keresik a holttestét.

— Fürdők. Egy meleg fürdő valódi Mack-féle Kaiser Borral higiénikus és kosmetikus szempontokból gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt igen alkalmas. A Mack-féle Kaiser Bor x an iseptikus és fehéritő hatása ilyenkor legjobban észlelhető.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűjteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreinket egy olyan pénzügyi intézménybe helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen cérra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacutanca 6. szám) ut Eisen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegűl kezdve a legmagasabb összegig fogadni hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza.

— A nyár veszedelmei és a csecsemők. A legveszedelmesebb a nyári megbetegedések, szolgáltatják. Ezek közül a legveszedelmesebb a hasmenés, a gyermekek gyomor-bélhurujja, mely elég gyakran pár nap alatt kioltja a csecsemő életét. A gyomor-bélhurujt a tej baktériumai okozzák, melyek a nyári hőségben rohamosan szaporodnak és a tej bomlását is előidézik. A hentej nemcsak akkor veszélyes a gyermekekre nézve, amikor már látható is a bomlási processzus eredményei. Eppen ezért kiküszöbölendő lenne a tej a gyermekek étrendjéből, a forró évszak idején. A meleg időjárás alatt a tehéntej csak olyan alakban adható a gyermeknek, mely a mellett, hogy a tej alkotórészeit bomlásra nem képes állapotban tartal-

Rövid ideig maradék elárúsítás Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17. Sz. 791 Fiuk részére igen ajánlatos a posztógyári raktárban

mazsa, tápláló és könnyen emészthető anyagok hozzáadásával kifogástalan táplálékot képez. Ilyen követelményeknek felel meg az általánosan ismert *Nestlé-fele gyermekliszt*. 5733

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

● A hivatalos és népszerű gyógyforrás ●
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, eszterbetegeknél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
 Természetes vasmentes savanyúvíz.
 ● Székhely: Árványi-utca 11. szám alatt, vagy a Széchenyi-Lápcsánál ●
 Salvator-forrás Vízvezeték Budapest, V. Rudolfsplatz 1.

1301

EGYESÜLETI ELET.

Zászlószentelés Ujszentannán.

Arad, augusztus 24.

Az ujszentannai Polgári Társaság, amely csak nemrég ünnepelte meg harminc éves jubileumát, melyről annak idején részletesen beszámoltunk, most a ritka évfordulót díszes zászlószentelésével teite emlékeztetéssé. A zászló felszentelése, melyet hetekig tartó lelkes munka előzött meg, tegnap, a hó 23-án ment végbe díszes ünnepégek és mu'aságok keretében. Már hajnali négy órakor az ujszentannai zenekarok hangos zeneszóval járták be a községet. Reggel nyolc órakor már gyülekezni kezdtek a koszorus párok a Polgári Társaság helyiségében, ahonnan a menet *Szimonisz* László dr. elnök vezetésével az új felszentelendő zászlóval, a zászlóanyához, Vass Dezsőnéhez indult, s vele a zászló felszentelésére a katolikus templomba ment, ahol zenés nagymisét celebrált *Szirmai* János esperes plébános, aki a szent beszéd után az új zászlót megáldotta és az elnök birtokába adta. Ezután a zászlószögek beverése következett a kör helyiségében, miután a Polgári Társaság díszközgyűlést tartott, melyen nemcsak Ujszentannának színe-java, de az egész környék intelligenciája is részt vett.

A Himnusz előéneklése után *Szimonisz* László dr. mondott meggyitőt, majd *László* Zsárd dr. országgyűlési képviselő tartott lelkes magyar szónoklatot, vázolván az ujszentannai társaságok keletkezéséről. Ezt követte *Mahler* Györgynek, az ujszentannai kerület országgyűlési képviselőjének német beszéde, majd a kasszintmiklósi férfi dalegylet adott elő énekszámokat. A díszgyűlést a Szózat hangjával rekesztették be.

A zászlószentelési ünnepélyt társas ebéd, majd délután nagy tombolajáték, hölgyek díj kuglizása stb., este fél nyolc órakor pedig táncmulatság követte, mely a kisjendői cigányzene kar közreműködése mellett a hajnali órákig el tartott.

E referáda után kénytelenek vagyunk még valamiről beszámolni. Arról u. i., hogy — mint tudósítónk jelenti — az ujszentannai Polgári Társaság vezetősége az ünnepélyre a tombola jegyeket *Bécsből* hozatta. Nem tudjuk összeegyeztetni a magyar állameszme terjesztésének jegyében működő egyesület programját a nem éppen hazafiságra valló tettel és nem tudjuk megérteni, hogy mi szüksége volt a szentannai Polgári Társaság vezetőknek *Bécsből* rendelt tombola jegyekre...?

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 24.

Kínálat, vételkedv gyenge. Változatlan árak. A: árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza áprilsra . . .	11.47—11.48	11.42—11.43
Buza októberre . . .	11.13—11.14	11.11—11.12
Zab októberre . . .	8.03—8.04	7.97—7.98
Rozsa októberre . . .	9.25—9.26	9.22—9.23
Tengeri májusra . . .	7.06—7.07	7.05—7.06

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	631.50
Magyar hitelrészvény	742.—
Déli vasut	115.50

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 24. —

Fehér Kereszt szálloda. Göttl Károly tanár Mezőberény. — Rónay László birtokos Kiszombor. — Wolf Sándor utazó Budapest. — Kárász Mór utazó Budapest. — Weiszberg Károly utazó Bécs. — Blum József kereskedő Bácska. — Freolander Ernő utazó Budapest. — Reiter Károly utazó Bécs.

Központi szálloda. Kohn Ottó dr. ügyvéd Kolozsvár. — Nagy János utazó Temesvár. — Verő József utazó Budapest. — Tamási János hivatalnok Gyulafehérvár. — Folyovich Sándor közjegyző Nagyenyed. — Horváth János adóírást és neje Szeged. — Grosz Ignác utazó Békéscsaba. — Kohn Sándor intéző Alvinc. — Boros Gyula tisztviselő Pécska. — Szemere Imre utazó Budapest. — Stemplen Lajos főmérnök Budapest. — Fischer Kornél cégvezető Budapest. — Polatschek Ármin dr. ügyvéd Salgótarján. — Virányi Imre utazó Budapest. — Weber József vasuti hivatalnok Budapest. — Deutsch Lajos utazó Nyitra. — Radó Adolf kereskedő Borosjenő. — Lekly Gyula igazgató Kassa. — Arany Károly ékszerész Szeged.

Vass szálloda. Turneren Fülöp kereskedő Versec. — Guttman Miksa kereskedő Békéscsaba. — Werner Lajos utazó Budapest. — Havas Jenő utazó Budapest. — Jellinek József utazó Budapest. — Lukács Zoltán tanító Goncoga.

Pannonia szálloda. Vanky Ede tanító Dezsőháza. — Binett Bernát kereskedő Gyulavarsánd. — Bacilla Lajos jegyző Silingya. — Vlacsil Sándor kántor tanító Silingya. — Asztalos Sándor tisztviselő Silingya. — Varga Mátyás tanító Zádorlak. Nagy József plébános Pankota. — Müller József borbély Ujarad. — Papp Zoltán állatorvos Ternova. — Rosenthal József hivatalnok Budapest. — Szuchy Gyula pénzügyi számellenőr Arad. — Mojár Károly kereskedő Dombiratos.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Páris. Páris.

Műsor 1908. augusztus hó 25-én, kedden:

1. A kíváncsi házmesterné. Bohózat. — 2. Rendőr-kutyák. Szenzációs látványosság. — 3. Keresd meg a kenyéret Bohózat. — 4. A fekete lelkű apa. Életkép. — 5. Különös vendégek. Bohózat. — 6. A gonosz bandita. Dráma. — 7. A zsugori leánya. Bohózat, színes kép. — 8. Páris parkjai. Látványosság. — 9. Visszaemlékezés a kandalló mellett. Alomkép.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Csakrészde.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Előkészületen: Manon Lescaut.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

NYILTTER.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Iskolai könyvek

használtak is

legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulóinak részére

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésében. 2761

ARAD,

Weitzer J.-utca
Telefon 517.

Előjegyzések használt könyvekre már most elfogadtatnak.

Jó forgalmu

vegyeskereskedés

korcsmahelyiséggel

eladó

oly községben, hol heti és országos vásárok tartatnak.

Czim a kiadóhivatalban.

2798

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

361—1908. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyhalmágyi kir. járásbírósnak 1907. évi Sp. 34/2. számú végzése következtében Vincze Miklós ügyvéd által képviselt Petrucz Jozsif bruszturi lakos javára, Szláv Ilie és társai bruszturi lakosok ellen 141 k. s jár. erejéig 1908. évi június hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2220 koronára becsült következő ingóságok, u. m. szarvasmarhák és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nthalmágyi kir. járásbírósnak 1908-ik évi V. 190/2. számú végzése folytán 141 kor. tőkekövetelés, és eddig összesen 51 kor. 11 fillérben bírólággal már megállapított hátralékos költségek erejéig, Brusztur községben, alperesek lakásán leendő megtartására 1908. évi szeptember hó 1-ső napjának d. u. 3 órájára határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Nagyhalmágyon, 1908. évi augusztus hó 18. napján.

Riedl Ákos,
kir. jbr. végrehajtó.

2816

494—1908. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. IV. 121/3. számú végzése következtében Dr. Somló Armin ügyvéd által képviselt, Farkas Ábrahám aradi cég javára, Steiner Vilmosné és tsa m.-pécskai céggel 455 K. 63 f. s jár. erejéig 1908. évi február hó 5-én foganatosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 952 K. 50 f.-re becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, hordók, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbírósnak 1908. évi V. 47/7. sz. végzése folytán 365 K. 33 f. tőkekövetelés, ennek 1907. évi október hó 31. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 7 koronában bírólággal már megállapított költségek erejéig, M.-Pécskán, végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1908. évi szeptember hó 2-ik napjának d. u. 3 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Pécskán, 1908. évi augusztus hó 21. napján.

Tichy Árpád,
kir. bír. végrehajtó.

2825

23872—1908.

Hirdetmény.

Az 1909—1910. és 1911. évekre a kivetési alapul szolgáló, jelenleg fizetett italmérsi illeték összegekről az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeirásai jegyzéket az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1908. évi augusztus hó 26-tól számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőség-nél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, tehát mindazok, kik eddig italmérsi engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve ugy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőség-nél észrevételeket.

Arad, 1908. évi augusztus 21.

A városi tanács.

Nagymennyiségű
plé-pánt és maculatura
jutányos áron

eladó.

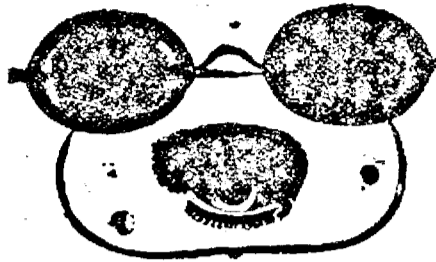
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Elsőrendű látszerész üzlet

DICK SAMU

Órák és látszerék

Arad, Adrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legelőcsőbb árakon Raktáron tart mindennemű színházi látszeréket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lognettek, orrcsipek és szemüvegek, arany, ezüst, nikel és tokenbőre csont keretekben, legjobb üvegekkel

● Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle bómárók, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Nemes faju görög és sárga dinnye

kapható

2623

Hámory gazdaságnál, Deák Ferencz-utca 3.

Az aradi vértanúk története értékes és érdekes adatokkal:

Hamvay Ödön

Az aradi tizenhárom.

Arad díszes kiállításban, sok képpel 4 kor., csinos vászonkötésben 6 korona.

Szabadságharcunk legvitézebb tábornokának élettörténete és szemelvények nevéhez intezett leveleiből:

Hamvay Ödön

Damjanich János

Arad nagyon csinos kiállításban 2 korona, vászonba kötve 4 korona.

Kapható a pénz előzetes beküldése ellenében vagy utánvétellel a Budapesti Hírlap könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII. József-körút 5. szám) és minden hazai könyvesboltban.

1198—1908. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757—403/1884. számú szabályrendelet 5. §-a értelmében felhívom a ház- és telektulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az asphalt burkolattal ellátott gyalogutat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra között meglocsolassák, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alapján szigorúan büntetettnek fognak.

Arad, 1908. évi május hó 15.

Sarlot,
főkapitány.

DELEN,

szövet, zefir, ruhavászon, kreton, batiszt stb. gyönyörű választékban

Hoffmann Sándor

üzemelt

1881

Arad, Színház-épület. Vidékre mintákat készséggel küldök.

Eladó

Gőzmalom

Aradon.

2791

Erzsébetvárosi gőzmalomunkat eladni szándékozunk, komoly vevőknek bővebb felvilágosítással szolgálunk.

Solymos testvérek

Arad, Kölcsey utca 6--7.

Csemegeszőlő.

Sik fekvésen termelt chaselas és muszcat legkiválóbb asztali csemegeszőlő, mintegy négy hold termése egészben vagy részben

eladó.

Bővebbet

2636

HÁMORY GAZDASÁG

irodájában,

Aradon, Deák Ferenc-utca 3. szám.

APRÓ HIRDETESEK.

Eladó ház.

Csermón a Fő-utcán egy több lakásból álló sarokház, mely üzlet-helyiségnek is igen alkalmas, minden hozzátartozó helyiségekkel, nagy borpincével és nagy gyümölcsös kerttel, elköltözés miatt szabadszabályból azonnal eladó. Özv. Dr. Flamm Bertalanné. 2822

Teljes ellátásra

elfogad uri család 1-2 diákot. Nagy kert a háznál, gondos felügyelet. Értekezhetni Kiss Ernő-utca 10. sz. 2821

Teljes ellátást

keresek fiának, aki a VIII. gimnáziumba jön, jutányos áron, lehetőleg külön szobával, oly helyen, ahol még egy vele egykorú fiút elfogadhatna. Ajánlatokat Deutsch Zsigmond, Borosjenő címre kérek. 2820

Intelligens magános urinő

jó családból való gyermekeket teljes ellátásra elfogad. Szigorú házi fegyelem és kitűnő ellátás biztosítva. Cim: Özv. Kohut Jakabné, Beresényi Miklós-utca 7. 2819

Középiskolai tanulók

teljes ellátást nyerhetnek. Német, francia társalgás, zongora. Révay-utca 8. 2824

Iskolás fiúkat

uri család elfogad teljes ellátásra. Értekezni ifj. Kopetkó Károly női és férfi divatru üzletében Arad, Minorita-palota. 2810

Ház eladás!

Jól jövedelmez, hozzátartozó nagy utcai háztelkek, ezek az építendő vashid által nagy értékre emelkedhetnek. Az egész terület 1100 □-öl. Előnyös feltételek, vételhez 4-5 ezer forint kell. Bővebbet Thököly Imre-utca 52., a tulajdonosnál. 2770

Egy jóforgalmu üzlet

és korcsma, házzal román községben, biztos ekszistencia, betegség miatt kedvező lefizetési feltételek mellett eladó. Cim: Messer Simon, Branyest u. p. Facset. 2756

Gyors- és gépirásban

jártas intelligens urak kerestetnek. Ajánlatok a kiadó útján továbbíthatnak, „Gyors, de biztos jellegével.

Eladó

Pölsenberg Ernő-utca 19. számú újonnan épült, még 12 évig adómentes ház. Bővebbet ugyanott. 2807

Két iskolás gyermek

teljes ellátásra, fürdőszoba használatával felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 2808

Francia uricsalád

2 iskolás leánykát elvállal teljes ellátásra. Ugyanott francia nyelvből fiatal leányok részére cours nyitattik. Arad, Közép-utca 6/b. 2812

Az aradi turista egyesület

Arad-Hegyaljai uthálózatának térképe. Automobilosok, kerékpárosok és turisták használatára 50 fillér leszállított áron kapható Ingusz I és Fia könyvkereskedésében Aradon. Telefon 517. 210

Vidéki

fogyasztási szövetkezet keres kereskedő segédet románul is beszélők előnyben részesülnek. Cim a kiadóban. 2776

Kerestetik azonnali belépésre

egy gyakorlott ügyes hirdetés szerző nemcsak jutalék hanem fix fizetéssel is. Cim a kiadóban.

Permetező javítások elfogadhatnak

M. kir. szabadalmazott

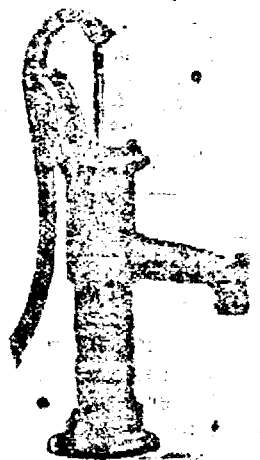
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyárakban

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztátanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros viz használatnál sem tagadják meg a szög latot, — a gép jó működéseért 8 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egység s csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozsott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely más vagy külföldi gyárban.

Hönig-Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27 sz.

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is. nem piszkol.

Ára 2 korona. 71

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

Kiadó azonnal

egy

vendéglőhelyiség

mely 2 teremből és egy szobából áll, mellékhelyiségekkel és külön lakással. 2814

öt szobából álló

modern uri lakás

mellékhelyiségekkel.

2 szobából álló garson lakás.

Értesítést a kiadóhivatal ad.

Sertéshizlaló

öt kis hold szántófölddel

Zimándujfalun

azonnal eladó.

Baum Ferenc,

Püspökladány. 2800

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Magán kutató iroda.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a mai kornak megfelelő

hatóságilag engedélyezett

magán nyomozó irodát

nyitok folyó évi szeptember hó 1-én,

melyben elvállalok bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését, eltűnt egyének s névtelen levelek kinyomozásait egész Magyarországon.

Gajda Gábor,

2823

nyug. városi detektív.

Lakik: Deák Ferenc-utca 7.

Hivatalos órák: d. e. 9-12. d. u. 3-5-ig.